

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staathealtoje

STATSFORVALTERNES ÅRSRAPPORT TIL ROVVILTNEMNDEN I REGION 6 - 2021

Sammendrag

- Rovviltnemnda behandlet i alt 48 saker fordelt på et fysisk møte, seks digitale møter og fem e-postmøter for kalenderåret 2021.
- I 2021 var det avsatt kr 800 000,- til drift av nemnda.
- I region 6 har vi bestandsmål for gaupe (12), jerv (10) og bjørn (3). For gaupe og jerv ligger bestanden henholdsvis over og godt over målet for regionen med 18 registrerte familiegrupper av gaupe og 17 registrerte ynglinger av jerv. For bjørn er bestandsmålet ikke nådd, med 1,6 ynglinger registrert i 2021.
- Kjent avgang hos jerv og gaupe var lavere i 2021 enn i 2020, mens kjent avgang hos bjørn var høyere. Det ble ikke registrert noe avgang av ulv i region 6 i 2021, men ble registrert en død kongeørn.
- Rovviltnemnda i region 6 ble i 2021 tildelt følgende summer over kapittel 1420 i statsbudsjettet:
 - kr 13 000 000,- til forebyggende/konfliktdempende tiltak (post 73)
 - kr 1 200 000,- til tjenestekjøp i statsbudsjettet (post 21).
 - kr 800 000,- til drift av nemnda/sekretariatet (post 21).
 - Rovviltnemnda fordelte disse summene mellom Trøndelag og Møre- og Romsdal i digitalt møte 18. mars 2021.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak Trøndelag:

Statsforvalteren i Trøndelag ble tildelt en total sum på 10 720 000,- av nemnda. Tilskuddet ble fordelt slik:

- Kr 4 383 722,- til tapsforebyggende tiltak i landbruket/beitenæringen.
- Kr 1 865 800,- til tapsforebyggende tiltak i tamreinnæringen.
- Kr 2 180 596,- til konfliktdempende tiltak.
- Kr 628 893,- til godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag.
- Totalt sett benyttet Statsforvalteren i Trøndelag kr 10 078 161,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2021.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak Møre og Romsdal:

Statsforvalteren i Møre og Romsdal ble tildelt en total sum på kr 2 280 000,- av nemnda til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Tilskuddet ble utbetalt slik:

- Kr 1 992 182,- til tapsforebyggende tiltak
- Kr 150 000,- til konfliktdempende tiltak
- Kr 137 323,- til godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag.
- Totalt sett benyttet Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 2 279 505,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Underforbruket var på kr 495,-.

Tjenestekjøp

I 2021 ble det brukt Kr 1 149 642 på tjenestekjøp. Store deler av beløpet ble brukt samling og analysing av DNA fra bjørn og overvåkning av gaupe.

Erstatning tamrein og husdyr tapt til fredet rovvilt:

- Statsforvalteren i Trøndelag behandlet i 2021 i alt 318 søknader om erstatning for tap av rein eller sau til fredet rovvilt. Statsforvalteren i Møre og Romsdal behandlet 57 søknader.
- Vi har utbetalt 27.2 (TL) + 2 (MR) millioner kroner til sau- og reineiere for tap av dyr til fredet rovvilt.
- Vi erstattet 3594 rein for reindriftsåret 2020/2021. I 2019/2020 ble det erstattet 3525 dyr.
- Totalt innmeldt tap for rein reindriftsåret 2020/2021 var 8055 dyr. I 2019/2020 ble det innmeldt et totalt tap på 7618 dyr.
- Vi erstattet 5256 sau og lam i 2021. I 2020 ble det erstattet 5366 sau og lam.
- Til organisert beitebruk ble det totalt innmeldt tap av 11 609 sau og lam i beitesesongen 2021 i Trøndelag og 5 569 i Møre og Romsdal. I 2020 var tilsvarende tall henholdsvis 11320 og 5272 sau/lam.
- Det ble påvist 225 tamrein der fredet rovvilt var kjent skadevolder, til sammenligning ble det påvist 158 i 2019.
- Det ble påvist 370 sau/lam der fredet rovvilt var kjent skadevolder, til sammenligning ble det påvist 396 i 2019

Innhold

Forord	5
Om rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag 2021	5
Nemndas virkeområde og aktivitet	6
Økonomi	6
Bestandsstatus.....	7
Gaupe.....	7
Jerv.....	9
Bjørn.....	11
Ulv.....	12
Kongeørn	13
Forebyggende og konfliktdempende tiltak.....	14
Generelt om 2021	15
Tapsforebyggende tiltak i saueneæringen.....	15
Tapsforebyggende tiltak i tamreinnæringen	16
Konfliktdempende tiltak	17
Tjenestekjøp	19
Erstattede tamrein og husdyr tapt til fredet rovvilt	20
Antall beitedyr erstattet med skadevolder gaupe.....	21
Antall beitedyr erstattet med skadevolder jerv	23
Antall beitedyr erstattet med skadevolder bjørn	24
Antall beitedyr erstattet med skadevolder kongeørn	26
Antall beitedyr erstattet med skadevolder ulv	27
Antall beitedyr erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovvilt'.....	28
Påviste skader	30
Tamrein	30
Sau.....	32

Forord

Denne rapporten er ment som en informasjonsrapport til Roviltnemnda fra sekretariatet hos Statsforvalteren i Trøndelag og Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Formålet med rapporten er at nemnda skal få en oppsummering av året når det gjelder nemndas virksomhet, økonomi, bestandssituasjon for rovvilt, bruk av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, og tapssituasjon i tamrein- og bufenæringen.

Om rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag 2021

Roviltnemnda i region 6 er en offentlig nemnd med seks medlemmer. Fire medlemmer (med varamedlemmer) er oppnevnt av Klima- og Miljødepartementet (etter forslag fra Fylkeskommunene) og to medlemmer (med varamedlemmer) er oppnevnt av Sametinget.

Roviltnemndenes hovedoppgaver er å:

- Utarbeide en forvaltningsplan for rovvilt i regionen og å rullere planen ved behov.
- Fordele midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mellom Statsforvalterne i regionen og gi føringer for prioriteringer av tilskuddsmidlene.
- Så lenge forvaltningsmålene for de ulike rovviltartene er oppnådd for regionen, fatte vedtak om kvoter for betinget skadefelling, lisensfelling og/eller kvotejakt på de ulike rovviltartene.
- Bidra til å dempe konfliktnivået.

Tabell 1: Oversikt over medlemmene i rovviltnemnda for region 6 Midt-Norge per 31.12.2021

Faste Medlemmer	
Kari Anita Furunes	Fylkestinget i Trøndelag
Bengt Mattias Jåma	Sametinget
Maja Britt Renander	Sametinget
Per Olav Skurdal Hopsø	Fylkestinget i Trøndelag
Pål Sæther Eiden	Fylkestinget i Trøndelag
Kristin Marie Sørheim	Fylkestinget i Møre og Romsdal
Varamedlemmer	
Ada Arnstad	Fylkestinget i Trøndelag
Idar Bransfjell	Sametinget
Ellinor Marita Jåma	Sametinget
Terje Sørvik	Fylkestinget i Trøndelag
Tore Sandvik	Fylkestinget i Trøndelag
Frank Sve	Fylkestinget i Møre og Romsdal

Inga Stamnes, seniorrådgiver hos Statsforvalteren i Trøndelag, fungerte som sekretær for rovviltnemnda i 2021.

Nemndas virkeområde og aktivitet

Rovviltnemnda i region 6 har sitt virkeområde innenfor fylkene Møre og Romsdal og Trøndelag. Rovviltnemnda ble konstituert i april 2020.

Vedtaks møter

Rovviltnemnda behandlet i alt 48 saker fordelt på et fysisk møte, seks digitale møter og fem e-postmøter for kalenderåret 2021. Protokoller for møtene er tilgjengelig på nettsidene til rovviltnemnda i region 6, på;

<https://www.statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda-region-6/Referater/Moteprotokoller/>

Arbeidet til rovviltnemnda følger et årshjul, hvor visse saker er på sakslista for nemndsmøtene hvert år, til gitte tider gjennom året. I mars er FKT-midler og vurdering av kvotejakt på gaupe (herunder tildeling av reservekvote) faste saker på møtet. Videre er kvote for betinget skadefelling for rovviltarter (der nemnda har myndighet) samt lisensfelling på bjørn og jerv (forslag om kvote dersom nemnda ikke har myndighet), tema for møtet i mai hvert år. Kvote for lisensfelling av ulv vedtas i august. Det årlige møte i oktober tar for seg kvote for kvotejakt på gaupe (forslag om kvote dersom nemnda ikke har myndighet). Vedtak om kvoter skal i hovedregel vedtas minst tre måneder før start på kvote/lisensjakt.

Andre møter

Nemnda har deltatt på et Styrings- og dialogmøte med politiske ledelse i Klima- og miljødepartementet (KLD) og Landbruks- og matdepartementet (LMD). Nemnda har også deltatt i et dialogmøte med andre rovviltnemnder (region 3 og 5). I tillegg har nemnda deltatt på informasjonsmøte om bjørn, samt et webinar om rovvilt, beitedyr og samfunn.

Økonomi

I 2021 var det avsatt kr 800 000,- til drift av nemnda. Av disse midlene ble kr 30 000,- tildelt Statsforvalteren i Møre og Romsdal for vakttelefon og nemndsarbeid. Størst andel av midlene er benyttet til vakttelefon. Underforbruket i 2021 skyldes at de fleste møtene ble avholdt via Teams, samt at medarbeiderne i 2021 ikke fikk dekt beredskap, kun medgått tid på vakttelefonen. Dette er tilbake i gammel ordning fra 2022.

Av de kr 770 000,- som ble tildelt Statsforvalteren i Trøndelag ble kr 224 564,- benyttet til vakttelefon, mens kr 182 892,- gikk til drift av nemnda (møte- og reisegodtgjørelse, kurs, møteutgifter mv.). Lønn til midlertid ansatte som jobber med rovvilt inkluderer

opplæringstiltak, overtid med mer var på 13 557,- (tabell 2).
Underforbruk ble returnert Miljødirektoratet.

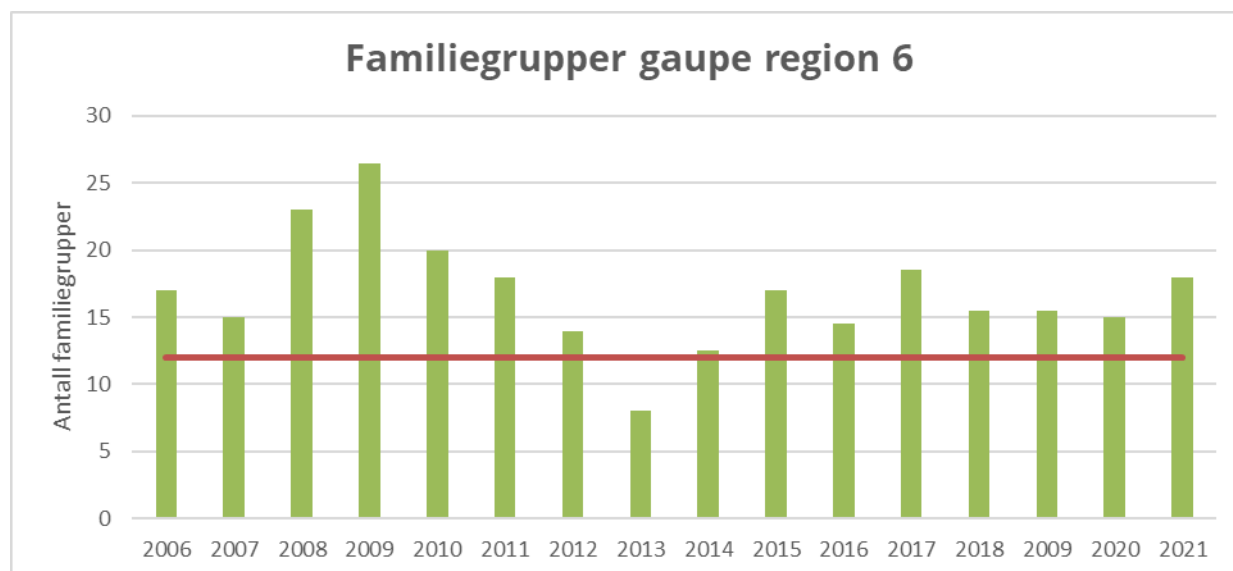
Tabell 2: Oversikt over budsjett og forbruk av posten drift av nemnda 2021

Faste medlemmer	Budsjett	Forbruk
Vaktberedskap statsforvalteren (SFTL og SFMR)		224 564 + 10 722
Møter, reiser, kurs og seminarer		182 892
Lønn midlertid ansatt – beredskapsvakt/opplæring		13 557
Totalt forbruk	800 000	431 735

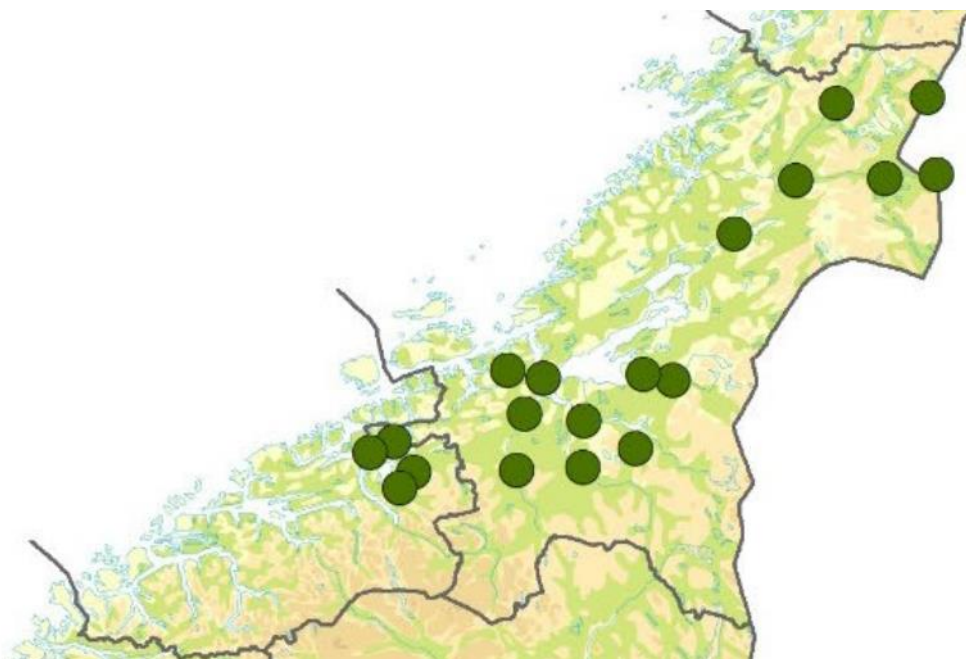
Bestandsstatus

Gaupe

Bestandsmålet på 12 årlige ynglinger for gaupe ble oppnådd i 2021 (kull født våren 2020) med totalt 18 familiegrupper registrert. Antall årlige ynglinger av gaupe i region 6 har de siste 3 årene (2019-2021) ligget på ett gjennomsnitt på 16,2 familiegrupper. De siste 16 årene har antall årlige ynglinger av gaupe i region 6 variert mellom 26,5 i 2009 og 8 i 2013 (halve familiegrupper skyldes at noen er delt med nabofylke/naboland). (figur 1).

Figur 1. Antall registrerte familiegrupper av gaupe i region 6 i perioden 2006–2021 (www.rovdata.no). Rød linje viser bestandsmål for regionen.

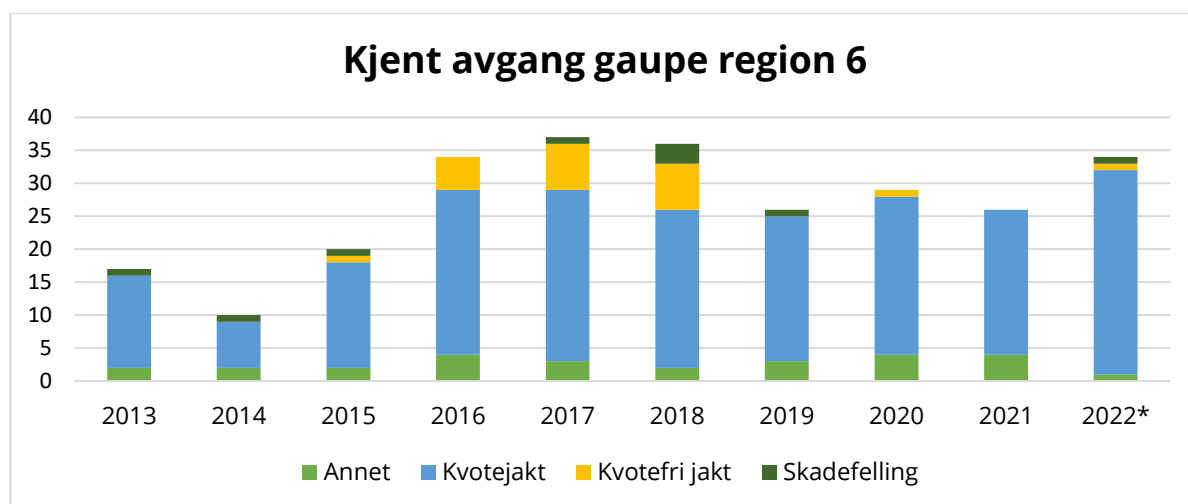

Figur 2. Oversikt over hvor det ble registrert familiegrupper av gaupe i region 6 i 2020 (www.rovdata.no)

Kjent avgang gaupe i 2021 og foreløpige tall for 2022

Kjent avgang av gaupe i 2021 ble 26 dyr. Totalt ble 22 gauper felt i forbindelse med kvotejakt, hvorav tre i Møre og Romsdal og de resterende i Trøndelag. Tre gauper ble påkjørt av bil og en ble ulovlig felt. Til sammenligning var kjent avgang av 29 gauper i 2020 og 26 gauper i 2019 (figur 3).

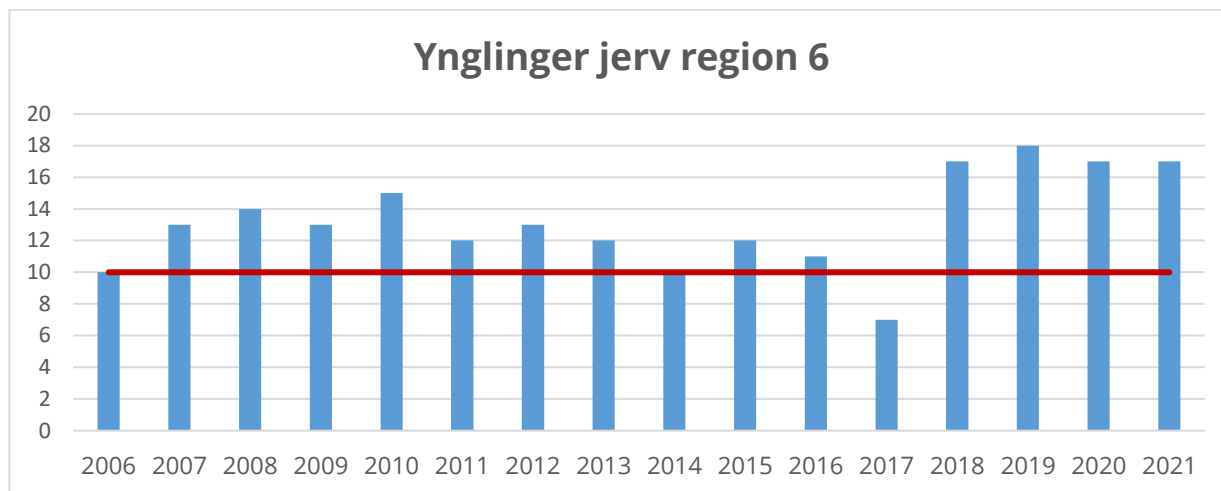
For 2022 er foreløpig avgang per 13. mai 35 gauper, hvorav 33 er felt på kvotejakt, en er felt på skadefelling og en har ukjent dødsårsak.

Figur 3. Kjent avgang av gaupe i region 6 for perioden 2013–2021. *Tall for 2022 er foreløpige tall per 13. mai.

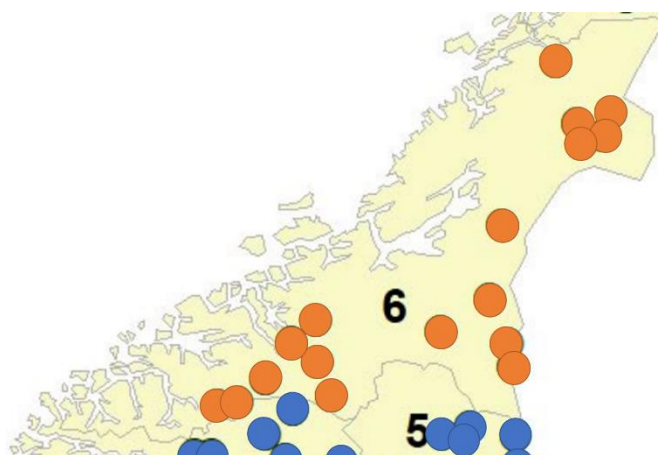
Jerv

Det ble registrert 17 jerveynglinger i region 6 i 2021. Bestandsmålet for regionen (10 årlige ynglinger) ble derfor oppnådd (figur 4).

Figur 4. Antall registrerte ynglinger av jerv i region 6 i perioden 2006–2020 (www.rovdata.no). Rød linje viser bestandsmål for regionen.

De 17 registrerte ynglingene i 2021 fordelte seg slik; fem i Møre og Romsdal (tre innenfor og to utenfor forvaltningsområdet) og 12 i Trøndelag (åtte innenfor og fire utenfor forvaltningsområdet) (figur 5).

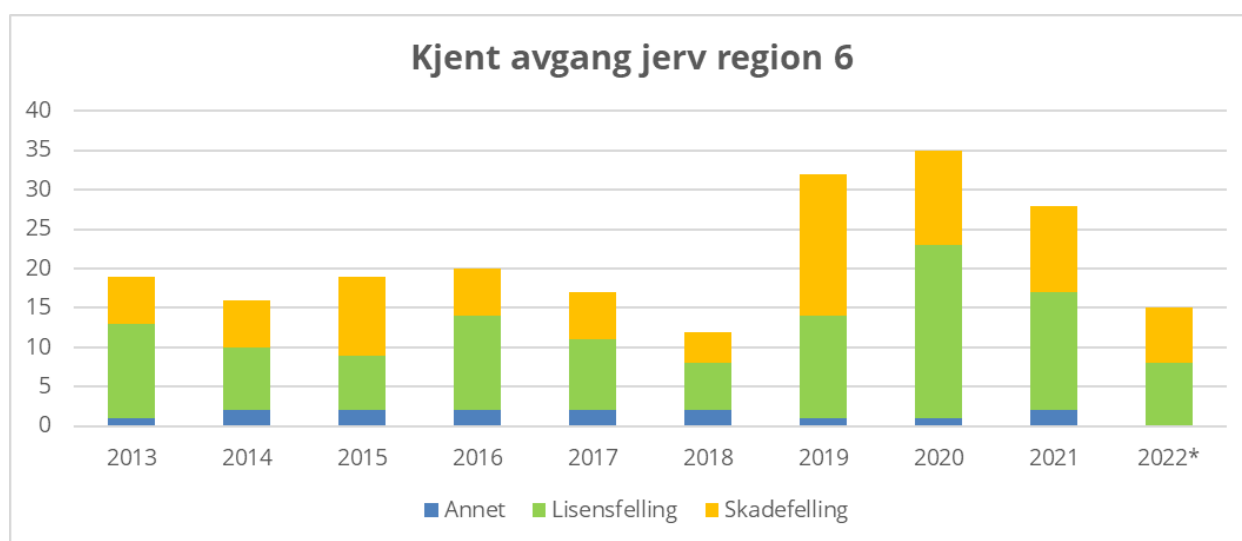
Figur 5. Oversikt over hvor det ble registrert ynglinger av jerv i region 6 i 2021 (markert med oransje farge). Med på bildet er også en ynglinger i Innlandet (de er markert med blå farge). (www.rovdata.no)

Bestandstall for 2022 er ikke rapportert enda, men foreløpige tall fra Rovdata (per 11. mai 2022), viser at det så langt er registrert 8 jervekull i region 6. For mer informasjon om registreringer i 2022 vises det til «jervtelleren» på www.rovdata.no.

Kjent avgang Jerv i 2021 og foreløpige tall for 2022

Det ble i 2021 registrert avgang av 28 jerver (mot 35 i 2019) i region 6. Av de 28 jervene er 15 dyr felt på lisensfelling, 11 dyr felt ved skadefelling og 1 dyr er registrert drept av annet dyr og 1 dyr har ukjent dødsårsak (figur 6). Merk at lisensfellingsperioden går fra 10. september – 15. Februar.

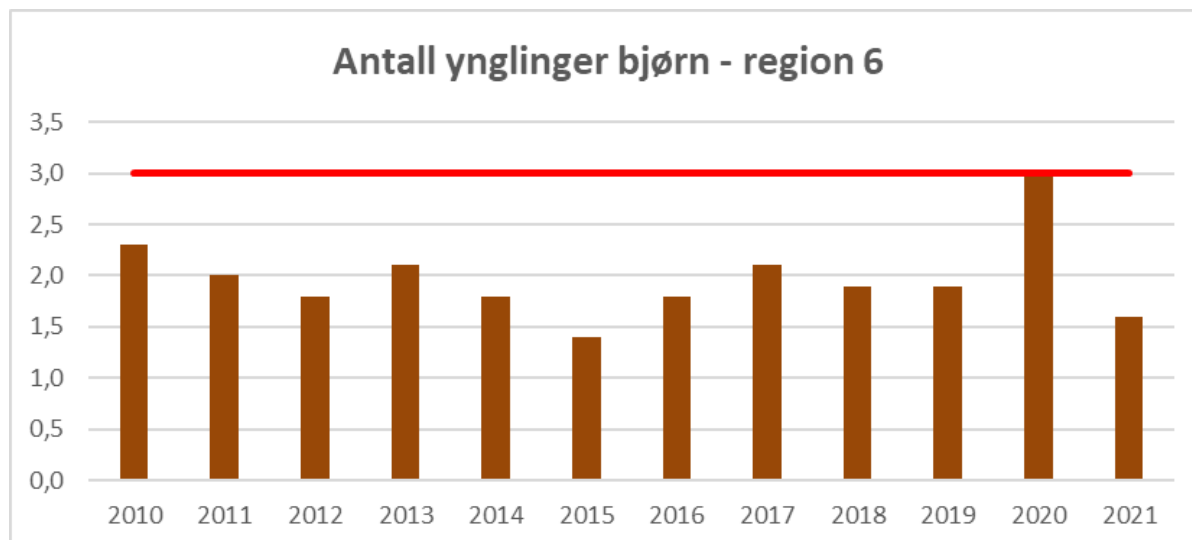
Kjent avgang av jerv i 2022 per 13. mai er 15 dyr. Av disse er 8 dyr felt på lisensfelling og 7 dyr er felt på skadefelling av SNO.

Figur 6. Kjent avgang av jerv i region 6 for perioden 2013–2021. *Tall for 2022 er foreløpige tall per 13. mai

Bjørn

Bestandsmålet på tre årlige ynglinger for bjørn ble ikke oppnådd i region 6 i 2021 (figur 7). For 2021 er det beregnede antallet bjørneynglinger i region 6 på 1,6 ynglinger, mot 2,9 i 2020.

Figur 7. Antall estimerte ynglinger av bjørn i region 6 i perioden 2010–2021 (www.rovdata.no). Rød linje viser bestandsmål for regionen.

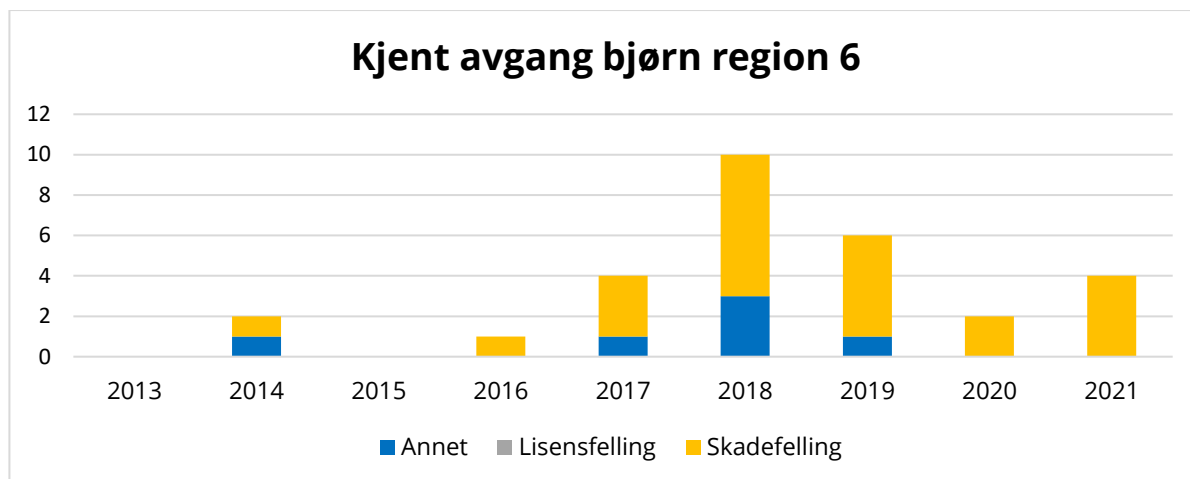
Det ble registrert 25 (16 hanner og 9 binner) ulike bjørneindivider i regionen i 2021 (figur 8). Tilsvarende tall for 2020 var 12 hanner og 17 binner. I 2019 ble det registrert 34 individer av bjørn i regionen, 22 hanndyr og 12 binner.

Figur 8. Kart som viser fordeling av hanndyr (blå) og binner (rød) for de registrerte bjørnene i region 6, 2021 (www.rovdata.no)

Kjent avgang bjørn i 2021

Det ble i 2021 registrert avgang av totalt fire bjørner i region 6 (figur 9), tre voksen hannbjørn og en voksen binne. Alle ble felt på skadefelling i løpet av sommermånedene. En ble felt i Overhalla kommune, to ble felt i Rørøros kommune og en i Snåsa kommune.

Figur 9. Kjent avgang av bjørn i region 6 for perioden 2013–2021.

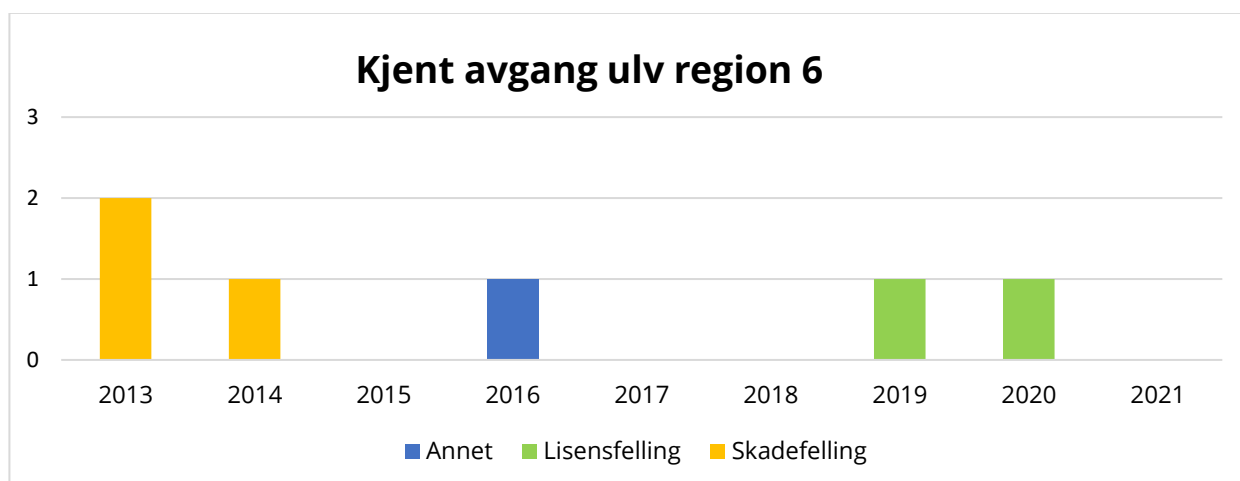
Ulv

Det er ikke bestandsmål for ulv i region 6. Det er heller ikke registrert ynglinger av arten i region 6 i nyere tid. Streifdyr forekommer omtrent årlig innenfor regionen.

Kjent avgang ulv

Det er ikke felt noe ulv i region 6 i 2021. Rowiltnemnda i region 6 fattet den 31. august 2021 vedtak at inntil 2 ulver kunne felles i hele regionen i lisensfellingsperioden fra 01.12.2021 til 31.05.2022, men ingen ulv er felt per 13. mai 2022.

Det har tidligere blitt felt en ulv på lisensfelling i Holtålen kommune i februar 2020 og Melhus kommune i januar 2019 (figur 10).

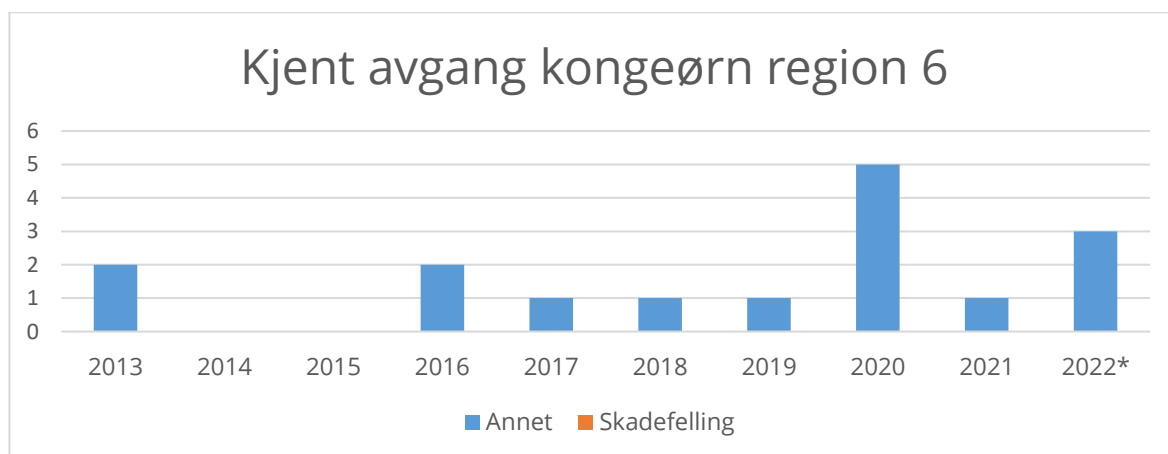
Figur 10. Kjent avgang av ulv i region 6 for perioden 2013–2021.

Kongeørn

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850–1200 hekkende par i Norge. Det gjøres ikke årlig overvåkningsarbeid på hele bestanden, men hvert år kartlegges reproduksjonssuksess i 12 utvalgte intensivområder. I tillegg drives ekstensiv overvåking av kongeørn basert på kartlegging av nåværende og tidligere hekketerritorier over hele landet. Disse metodene kombineres for å vurdere nasjonal og regional bestandsstørrelse I NINA Rapport 1858 (Mattison mfl. 2020) estimeres den nasjonale bestanden til å ligge på mellom 914 og 1145 hekkende par i perioden 2015-2019, med gjennomsnitt på 1027 par. Dette er innenfor bestandsmålet gitt i rovtlforordningen og bestanden vurderes å være stabil. Bestanden ble i rapporten estimert til å ha 76 (58–95) okkuperte kongeørn territorier i Møre og Romsdal, 85 (78– 91) i gamle Sør-Trøndelag og 54 (44–63) i gamle Nord-Trøndelag.

Kjent avgang kongeørn

Det er for kongeørn ikke åpnet for jakt eller felling, og skadefelling er eneste lovlige mulighet for felling av arten. Det er ikke felt kongeørn på skadefelling i region 6 i perioden 2013–2020. Det var i 2021 en kjente avgang av kongeørn som ble påkjørt av tog, i 2022 er det foreløpig registrert to kongeørner som er påkjørt av tog og en som er tatt i bi-fangst i felle. Det er samlet for perioden 2013 til 13. mai.2022 registrert avgang av 16 kongeørn i regionen (figur 11). Det presiseres at dataene for denne arten anses å være mer usikre enn for de øvrige artene. All avgang i regionen siste fem år vil sorteres under annen avgang.

Figur 11. Kjent avgang av kongeørn i region 6 for perioden 2013–2021. *Tall for 2022 er foreløpige tall per 13. mai.2022

Forebyggende og konfliktdempende tiltak

Det er fastsatt egen forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak. I forskriftens formålsparagraf (§1 Formål) står det:

«Målsettingen med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdempende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Landbruks-, dyrevelferd- og miljøvirkemidler skal samlet bidra til måloppnåelsen».

Hovedprioriteringer ved bruk av forebyggende tiltaksmidler:

- Forvaltningsområdene for rovdyr skal prioriteres.
- Områder utenfor forvaltningsområdene med store årvisse tap forvoldt av fredet rovvilt skal også prioriteres.
- Tiltakene bør være direkte tapsforebyggende og ha så liten skadeforskyvende effekt som mulig.
- De skal være praktisk og økonomisk gjennomførbare.
- Søknader fra reinbeitedistrikt, beitelag og kommunale rovviltutvalg skal prioriteres foran søknader fra enkelt reieiere og enkeltbrukere.
- Forebyggende tiltak i kalvingsområdene for tamrein prioriteres.

Miljødirektoratet gav i brev datert 24. februar 2021 planleggingsrammer for rovviltnemndene for året 2021. Rowviltnemnda i region 6 ble her tildelt kr 13 000 000,- over kapittel 1420 post 73 (forebyggende/konfliktdempende tiltak) og kr 1 200 000,- over kapittel 1420 post 21 (tjenestekjøp) i statsbudsjettet. I tillegg ble rovviltnemnda i region 6 tildelt kr 800 000,- over kapittel 1420 post 21 til drift av nemnda/sekretariatet.

Rowviltnemnda i region 6 vedtok følgende fordeling av midler mellom de to statsforvalterne i det digitale møtet 18. mars 2021:

Fordelingen av tilskudd (kr 13 000 000,-) over 1420.73:

- Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 2 280 000,-
- Statsforvalteren i Trøndelag kr 10 720 000,-

Fordelingen av midler til tjenestekjøp (kr 1 200 000,-) over 1420.21:

- Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 150 000,-
- Statsforvalteren i Trøndelag kr 1 050 000,-

Midler til drift av nemnda og sekretariatet (kr 800 000,-) over 1420.21:

- Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 30 000,- (nemndsmøter og vakttelefon)
- Statsforvalteren i Trøndelag kr 770 000,- (drift av nemnda og vakttelefon)

Denne rapporten omhandler bruken av tilskuddsmidlene over post 1420.73.

Generelt om 2021

Statsforvalteren i Trøndelag fikk inn søknader for 17 822 425 kroner, inkludert søknader om akutte forebyggende tiltak og søknader fra kommunene om godtgjøring i forbindelse med skadefelling og skadefellingsforsøk. Før beitesesongen ble det satt av kr 3,0 millioner til akutte skadesituasjoner og godtgjøring i Trøndelag.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal fikk inn søknader på post 1420.73 for 3 168 135,- kroner. Før beitesesongen ble det satt av kr 850 000, - til akutte tiltak.

I Møre og Romsdal har en beholdt de kommunale rovviltnemndene fra gammel organisering i områdene med mest konflikt rundt rovdyr; Surnadal, Sunndal, Molde, Rauma og Fjord kommune. De lokale rovviltutvalga består av lederne i beitelaga i kommunen, eventuelt fellingslagsleder og observatør fra Mattilsynet. Kommunen stiller med sekretariat. De kommunale rovviltutvalga samordner aktiviteten lokalt. De søker om FKT-midler felles for beitelag og beitebrukere i kommunen etter diskusjoner om hva slags tiltak de vil prioritere gjeldende året. De søker om tidlignsanking, og iverksetter samordna i kommunen. Det er også rovviltutvalget som søker om evt. skadefellingsløyve og håndterer en skadefellingssituasjon. Både beitelag, kommuner og Statsforvalteren i Møre og Romsdal er svært fornøyde med denne ordningen, og mener den fungerer særs godt. En får kontinuitet i tiltak, og kan tilpasse over år. En har også mulighet til å teste ut virkningen av nye tiltak. Siden kadaverfunn er en utfordring, er det veldig avgjørende at de felles i kommunen bestemmer i hvilke områder og til hvilken tid de bør sette inn ekstra tiltak, som ekstraordinært tilsyn, tidlig nedsanking eller skadefellingssøknad.

Tapsforebyggende tiltak i saueneeringen

Statsforvalteren i Trøndelag mottok 45 søknader om planlagte tapsforebyggende tiltak i foretak med sauehold. De fleste av disse søknadene omhandler flere tiltak, samt at en del av søknadene gjelder for hele beitelag. Det tildeles mest midler til radiobjeller, tidlig nedsanking, forsinket slipp og drift/vedlikehold av eksisterende rovdyravvisende gjerder. I tillegg til de ordinære søknadene om planlagte tiltak, mottok Statsforvalteren i Trøndelag 28 søknader om akuttmidler i løpet av beitesesongen 2021. I overkant av 700 000 kroner ble utbetalt til akutte tiltak og godtgjøring av skadefellingslag ved pågående tapssituasjoner, noe som er mindre enn i 2019 og 2018.

Tabell 3: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak innen landbruk i 2021 i Trøndelag.

Forebyggende tiltak sau (akutte tiltak inkludert)	Utbetalt tilskudd
Forsinket slipp	kr 256 102,-
Tidlig nedsanking	kr 792 365,-
Utvidet tilsyn (inkl. akuttmidler)	kr 1 264 000
Rovdyravvisende gjerder	kr 469 890,-

Hjemmebeite	Kr 56 200,-
Radiobjeller	kr 1 442 565,-
Andre tiltak	kr 102 000,-
Totalt tilskudd til landbruk i Trøndelag	kr 4 383 722

Statsforvalteren i Møre og Romsdal mottok søknad på 35 tapsreducerende tiltak fra 5 kommunale rovviltutvalg og radiobjelleutleien til Møre og Romsdal sau og geit. Hovedtyngden av midler til de tapsreducerende tiltaka går til tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite og til utvida tilsyn. Siden antall skadesituasjoner kan variere mye fra år til år, er det viktig i Møre og Romsdal å prioritere å sette av en større sum midler til akutte tiltak, som tidlignsanking, ekstraordinært tilsyn og skadefelling. Tildeling av tilskudd til andre typer tiltak, som elektronisk overvåkingsutstyr og prosjekt/utprøving, vil dermed finne sted etter beitesesongen, når en ser hvor mye tilskudd som er tildelt til akutte tiltak. Midler til elektronisk overvåkingsutstyr vil variere fra år til år. Hoveddelen går til utleieordningen til Møre og Romsdal sau og geit, og noe til enkelte beitelag der det er vanskelig å finne kadaver.

Tabell 4: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak i 2021 i Møre og Romsdal.

Forebyggende tiltak sau (akutte tiltak inkludert)	Utbetalt tilskudd
Tidlig nedsanking	kr 530 957,-
Utvidet tilsyn (inkl. akuttmidler)	kr 399 227,-
Vokterhund (i forbindelse med utvida tilsyn)	kr 159 960,-
Båser/åteplasser	kr 148 984,-
Radiobjeller	kr 447 736,-
Kurs kadaverhund/skadefellingslag	kr 196 628,-
Andre tiltak	kr 108 690,-
Totalt tilskudd til forebyggende tiltak i MR	kr 1 992 182,-

Tapsforebyggende tiltak i tamreinnæringen

Statsforvalteren i Trøndelag forvalter reindriften for både Trøndelag og Møre og Romsdal, og mottok 14 søknader om planlagte tapsforebyggende tiltak i reindriften, samt 5 søknader om akutte forebyggende tiltak. De fleste distrikter søker samlet; kun et par distrikt søker siidaandelsvis. Det tiltaket som flest reinbeitedistrikt søker tilskudd til er tidlig slakting, og Statsforvalteren i Trøndelag har definert dette til slakting før 1. november. Det tildeles også en del midler til fôring av rein deler av året (tabell 5).

Tabell 5: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak innen reindriften i 2021.

Forebyggende tiltak tamrein	Utbetalt tilskudd
Tidlig slakt	kr 1 619 700,-
Fôring i perioder	kr 189 100,-
Akutt intensivt tilsyn	kr 57 000,-
Totalt tilskudd til reindriften	kr 1 865 800,-

Konfliktdempende tiltak

I 2021 mottok Statsforvalteren i Trøndelag 17 søknader fra kommuner, organisasjoner og institusjoner om konfliktdempende tiltak. Kommunene søker i all hovedsak om tilskudd til kursing og kompetansehevdene tiltak i de kommunale/interkommunale fellingslagene (skytetrening, kurs, hundetrening mm.). Sør-Trøndelag Sau og Geit fikk midler for etablering av radiobjellelag i sørdelen av fylket, mens Nord-Trøndelag Radiobjellelag SA fikk utvidelse av sitt prosjekt. Det ble også gitt tilskudd til «rovdyrskolen» for skoleelever på rovdysenteret i Namsskogan og Lierne Nasjonalparksenter sitt opplegg med «Leve med rovdyr» (tabell 6).

Tabell 6: Oversikt over utbetalt tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2021 i Trøndelag.

Konfliktdempende tiltak	Utbetalt tilskudd
Kursing av fellingslag	kr 224 308,-
Radiobjellelag	Kr 1 350 000,-
Formidling og informasjon	kr 399 658,-
Annet kommunene (prosjekthunder m.m.)	kr 206 630,-
Totalt tilskudd til konfliktdempende tiltak	Kr 2 180 596,-

Statsforvalteren i Møre og Romsdal ga midler til fire kommunale rowiltutvalg, Sunndal, Tingvoll, Fjord og Rauma, for å arrangere dialogmøter.

Tabell 7: Oversikt over utbetalt tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2021 i Møre og Romsdal.

Konfliktdempende tiltak	Utbetalt tilskudd
Dialogmøter	kr 150 000,-
Totalt tilskudd til konfliktdempende tiltak	kr 150 000,-

Godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag

I løpet av beitesesongen 2021 var det relativt mye aktivitet av bjørn i nordlige deler av Trøndelag og i Røros kommune. Det ble gitt skadefellingstillatelse på to bjørner i Røros kommune og 5 tillatelser i deler av Steinkjer, Namsos, Overhalla, Grong, Snåsa og Verdalen kommuner. I tillegg har Oppdal kommune fått godtgjøring etter skadefelling av to jerv og Lierne kommune etter skadefelling av gaupe. Totalt ble det i Trøndelag utbetalt kr 628 893,- i godtgjøring til kommunene, direkte utgifter inkludert (tabell 8). Til sammenligning ble det utbetalt kr 407 890,- i 2020 og kr 1 267 281,- i godtgjøring i 2019.

Tabell 8: Oversikt over utbetalt godtgjøring til kommuner i forbindelse med skadefelling og forsøk på skadefelling i Trøndelag i 2021.

Godtgjøring kommunevis	Utbetalt tilskudd
Indre Fosen kommune	Kr 22 065,-
Steinkjer kommune	Kr 51 031,-
Lierne kommune	Kr 19 157,-
Røros kommune	Kr 84 781,-
Snåsa kommune	Kr 194 541,-
Holtålen kommune (Oppdal kommune)	Kr 87 352,-
Namsos kommune	Kr 53 335,-
Verdal kommune	Kr 43 472,-
Steinkjer kommune	Kr 73 159,-
Totalt utbetalt godtgjøring	kr 628 893,-

I Møre og Romsdal ble kr 250 000,- satt av til skadefellingsforsøk før beitesesongen. Denne posten er vanskelig å budsjettere. Hvor mange skadesituasjoner til jerv og gaupe som oppstår er vanskelig å forutsi, og hvis vi får streifulv eller -bjørn på besøk går det mye mer midler til skadefellingsforsøk. Det skjer erfaringsvis hvert 3. til 4. år. I et vanlig år med 4-5 korte skadefellingsforsøk i beitesesongen på jerv eller gaupe vil kr 250 000,- kunne være tilstrekkelig. I 2021 hadde vi 9 skadefellingsforsøk på fordelt på 8 skadesituasjoner. Én av skadesituasjonene skyltes gaupe i Tingvoll. Resten av situasjonene skyltes jerv. I beitesesongen 2021 var det skadesituasjoner i alle de rovdyrutsatte kommunene i Møre og Romsdal, med unntak av Molde kommune. Det ble utbetalt kr 137 323,- på skadefellingsforsøkene. I tillegg vil kr 94 587,- fra skadefellingsforsøk i Fjord kommune utbetales i 2022 grunna utfordringer under rapporterings- og utbetalingsprosessen av tilskuddet i 2021.

Tabell 9: Oversikt over utbetalt godtgjøring til kommuner i forbindelse med skadefelling og forsøk på skadefelling i Møre og Romsdal i 2021.

Godtgjøring kommunevis	Utbetalt tilskudd
Sunndal kommune	Kr 26 553,-
Rauma kommune	Kr 25 279,-

Surnadal kommune	Kr 35 216,-
Stranda kommune	Kr 5 600,-
Tingvoll kommune	Kr 19 262,-
Fjord kommune	Kr 25 413,-
Totalt utbetalt godtgjøring i 2021	Kr 137 323,-
Fjord kommune – til utbetaling i 2022	Kr 94 587,-
SUM godtgjøring skadefelling 2021	Kr 231 910,-

Totalt benyttet Statsforvalteren i Trøndelag kr 10 078 161,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2021. Underforbruket ble returnert til Miljødirektoratet.

I Møre og Romsdal ble det totalt brukt kr 2 429 505,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2021. Det ga et underforbruk på kr 495,-, som ble returnert til Miljødirektoratet.

Tjenestekjøp

I 2021 ble det brukt Kr 1 149 642 på tjenestekjøp (tabell 10). Store deler av beløpet ble brukt på gaupeprosjektet i Nordmøre. Rapporten var ferdig i april 2022 og kan leses her: [Intensiv overvåking av gaupe med kamerafeller på Nordmøre 2021](#).

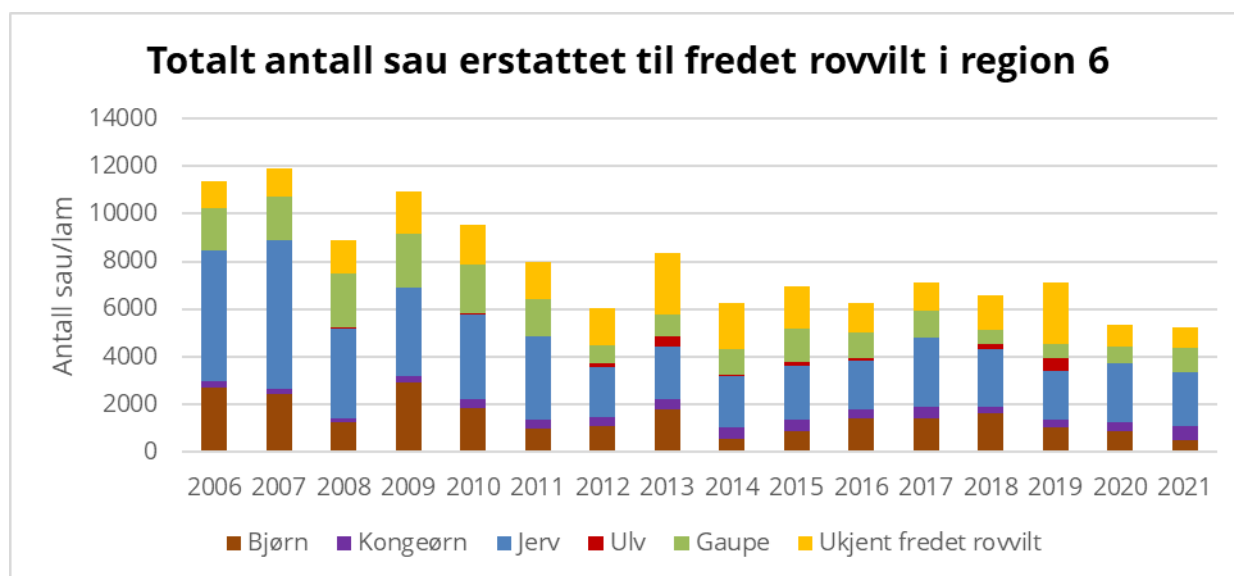
Tabell 10: Oversikt over tjenestekjøp i Trøndelag og Møre og Romsdal i 2021.

Tjenestekjøp	Utbetalt
Siste delbetaling av bjørneprosjektet 2020	Kr 55 630
Foreløpig bestandsrapport gaupe	Kr 22 600
Innsamling av DNA-prøver fra bjørn (Hårfeller)	Kr 190 000
Hasteanalyser 2021 DNA-prøver bjørn	Kr 144 000
Intensiv overvåking av gaupe Nordmøre	Kr 400 000
Scandcam - bruk av viltkamera gaupe- Trøndelag	Kr 150 000
Scandcam - bruk av viltkamera gaupe- Møre og Romsdal	Kr 150 000
Annet	Kr 37 412
Totalt	Kr 1 149 642

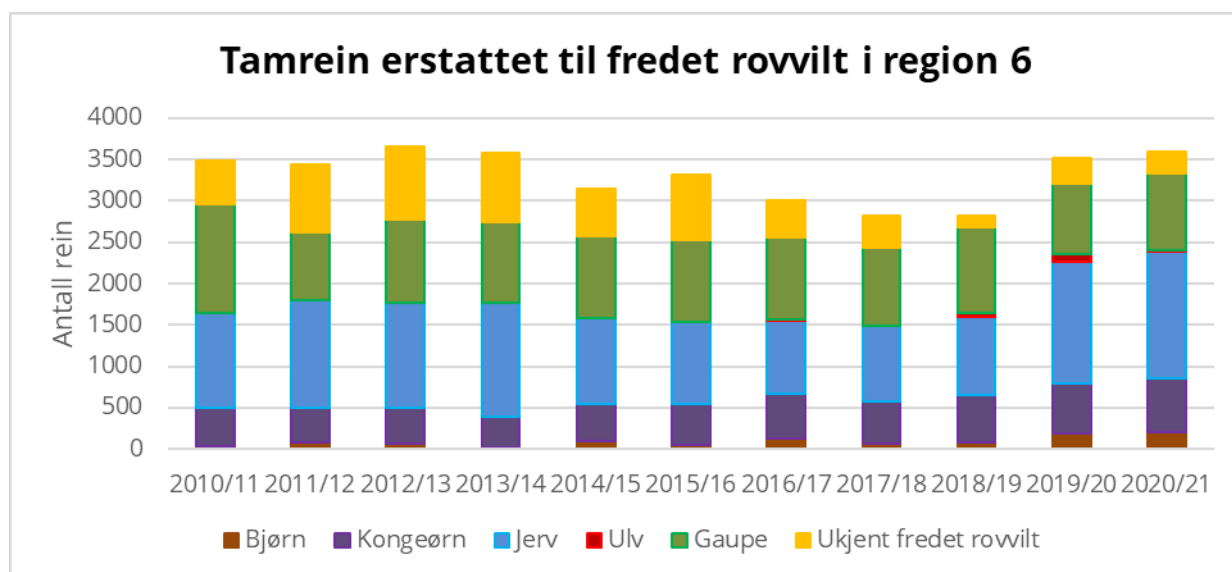
Erstattede tamrein og husdyr tapt til fredet rovvilt

Statsforvalteren i Trøndelag (TL) behandlet i 2021 i alt 260 søknader om erstatning for tap av sau og 58 søknader om tap av rein til fredet rovvilt. Statsforvalteren i Møre og Romsdal (MR) behandlet 57 søknader. I alt ble det utbetalt 27.2 (TL) + 2 (MR) millioner kroner til sau- og reineiere for tap av dyr til fredet rovvilt.

I region 6 erstattes flest sau til jerv og gaupe, i tillegg til at en stor andel blir erstattet til ukjent fredet rovvilt (figur 11). Ukjent fredet rovvilt er en kategori som benyttes i varierende grad der det er usikkerhet om hvilken rovviltart som er skadevolder, eller der retningslinjene til erstatningsforskriften ikke gir rom for å erstatte f.eks. voksen sau til kongeørn når dette ikke er påvist. Tamrein erstattes i størst grad til skadevolderne jerv, gaupe og kongeørn (figur 12). Vær oppmerksom på at skalaen på y-aksen varierer mye fra diagram til diagram.

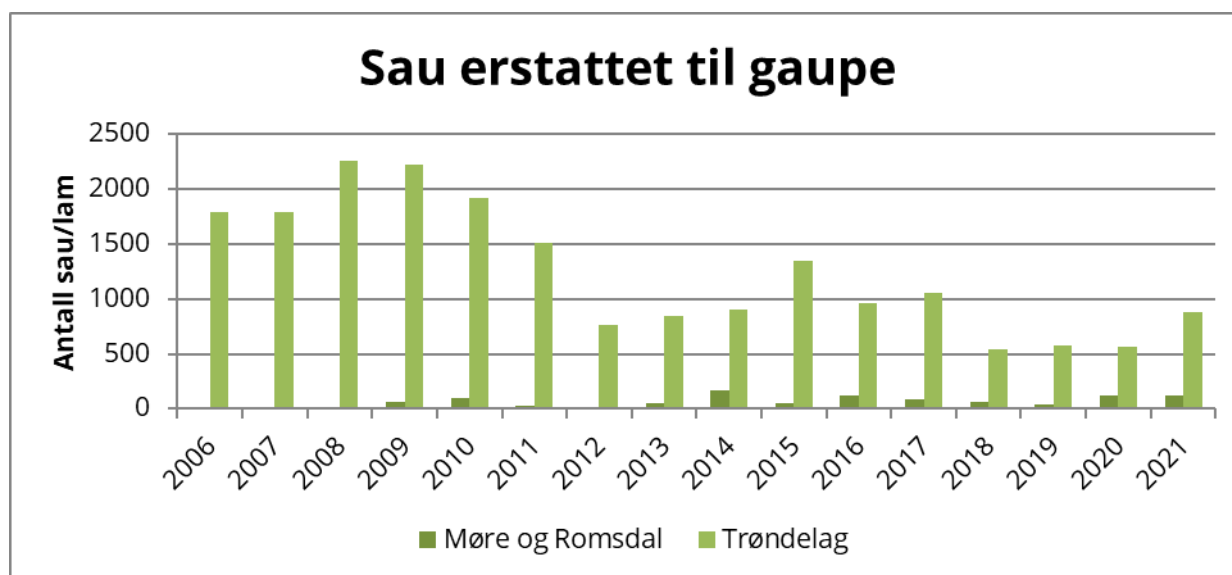

Figur 12: Antall sau erstattet til fredet rovvilt innen region 6 fra 2006 til og med 2021. Fordeling av skadevoldende art vises innen hvert år, slik: bjørn = brun, Kongeørn = lilla, jerv = blå, ulv = rød, gaupe = grønn og ukjent fredet rovvilt = oransje

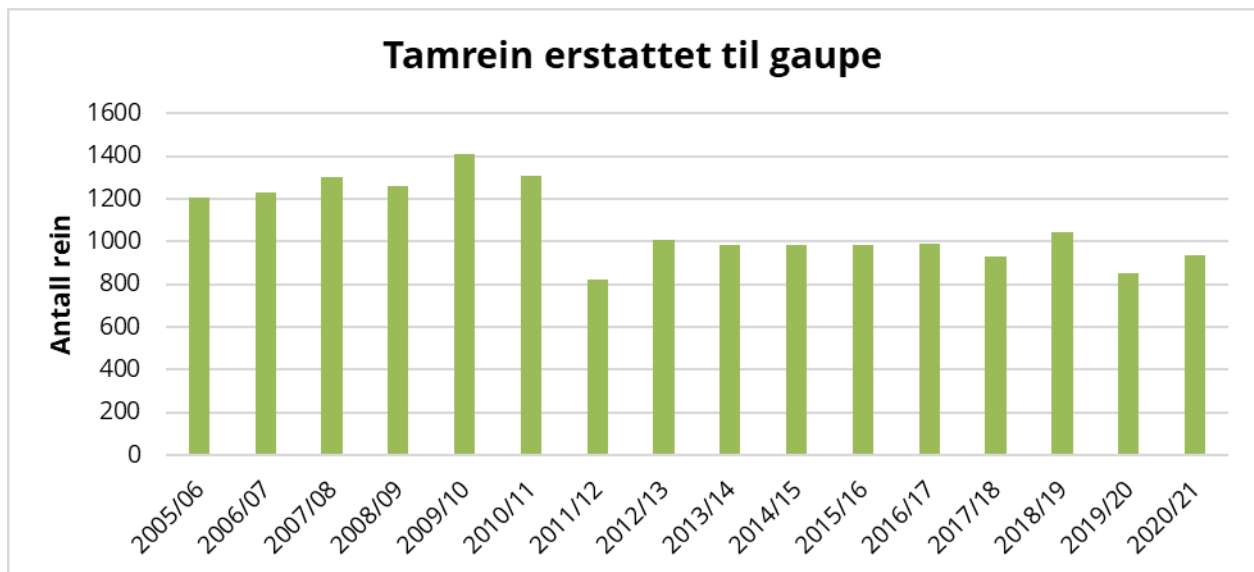

Figur 13: Antall tamrein erstattet til fredet rovvilt innen region 6 fra reindriftsåret 2005/2006 til og med 2020/2021. Fordeling av skadevoldende art vises innen hvert år, slik: bjørn = brun, Kongeørn = lilla, jerv = blå, ulv = rød, gaupe = grønn og ukjent fredet rovvilt = oransje

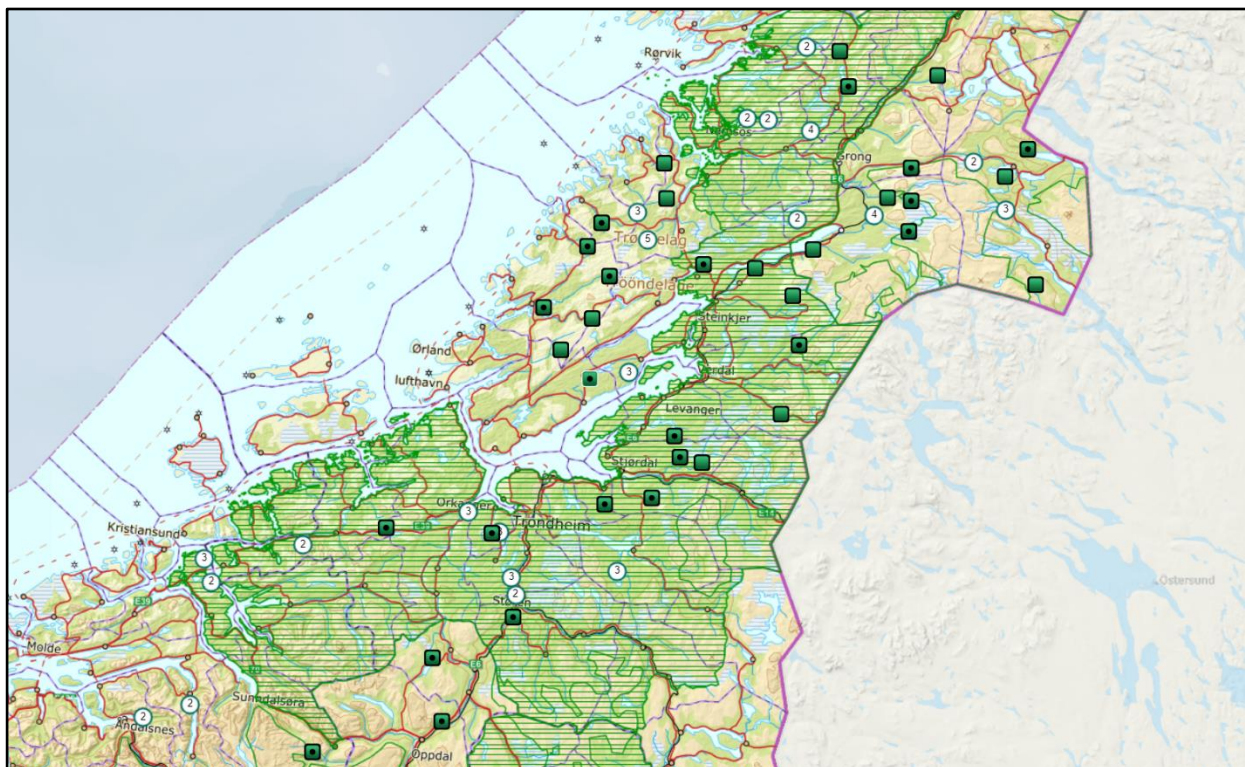
Antall beitedyr erstattet med skadevolder gaupe

Figur 14: Antall sau erstattet med skadevolder gaupe i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2021.

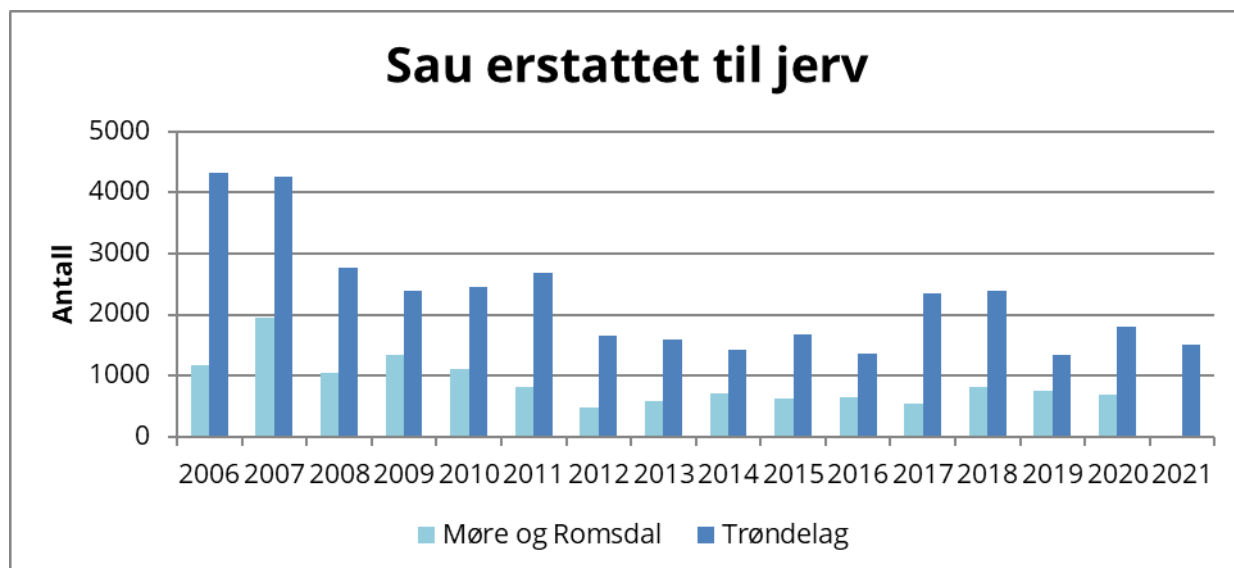

Figur 15: Antall tamrein erstattet med skadevolder gaupe i Trøndelag for reindriftsårene 2005/2006 til 2020/2021

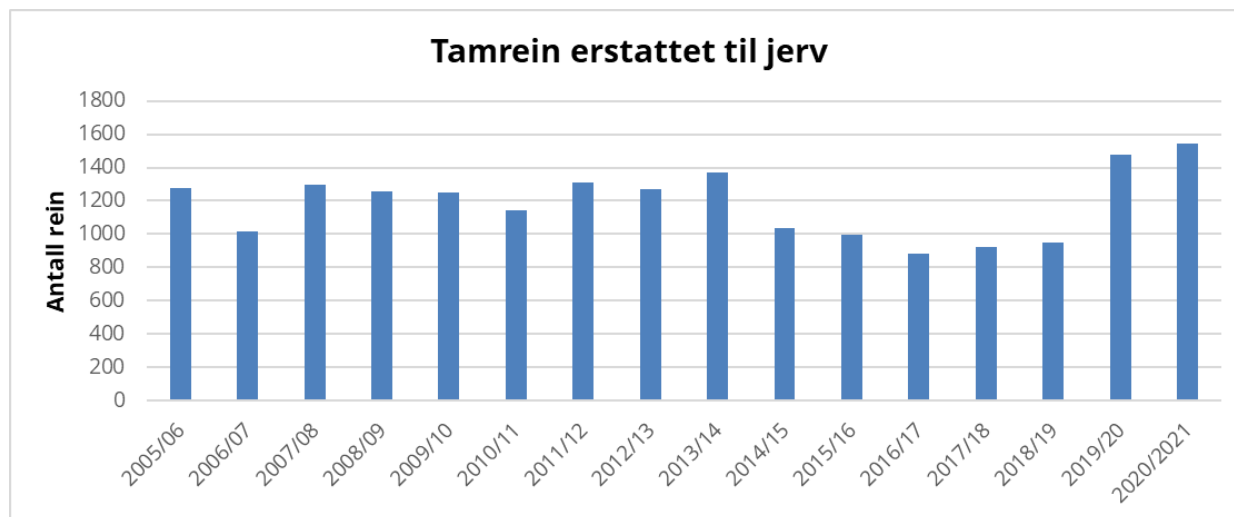

Figur 16: Oversikt over påviste skader av rein og sau til gaupe i perioden 1. jan – 31. des 2021. Totalt 92 skader, hvorav 56 sau og 36 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for gaupe.

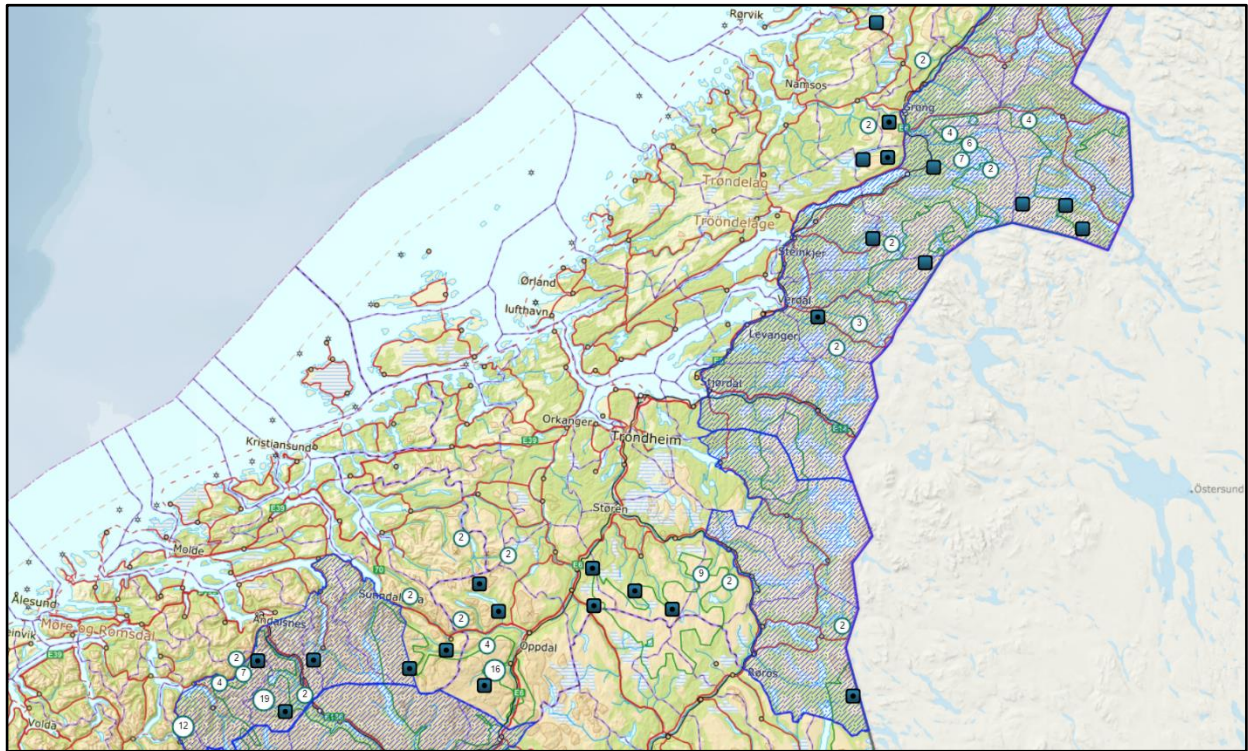
Antall beitedyr erstattet med skadevolder jerv

Figur 17: Antall sau erstattet med skadevolder jerv i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006-2021.

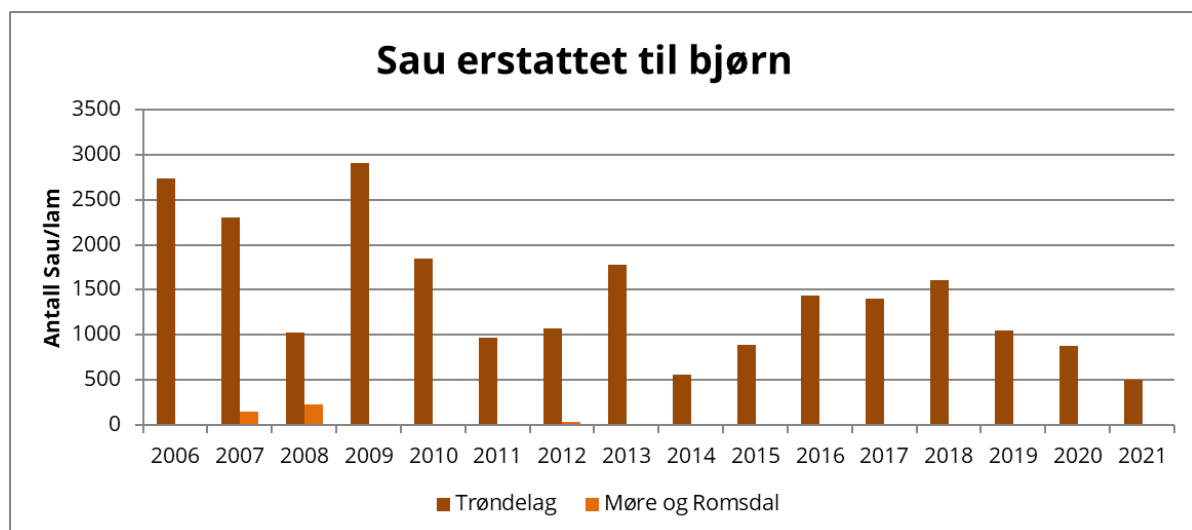

Figur 18: Antall tamrein erstattet med skadevolder jerv i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2019/21

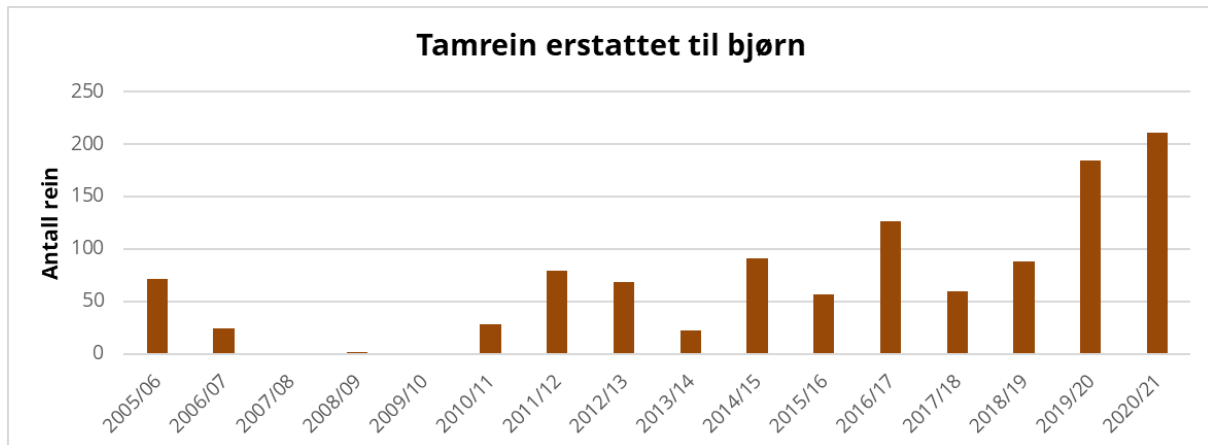

Figur 19: Kart over påviste skader av rein og sau til jerv i perioden 01.01.2021 – 31.12.2021, totalt 145 skader, hvorav 105 er sau og 40 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for jerv.

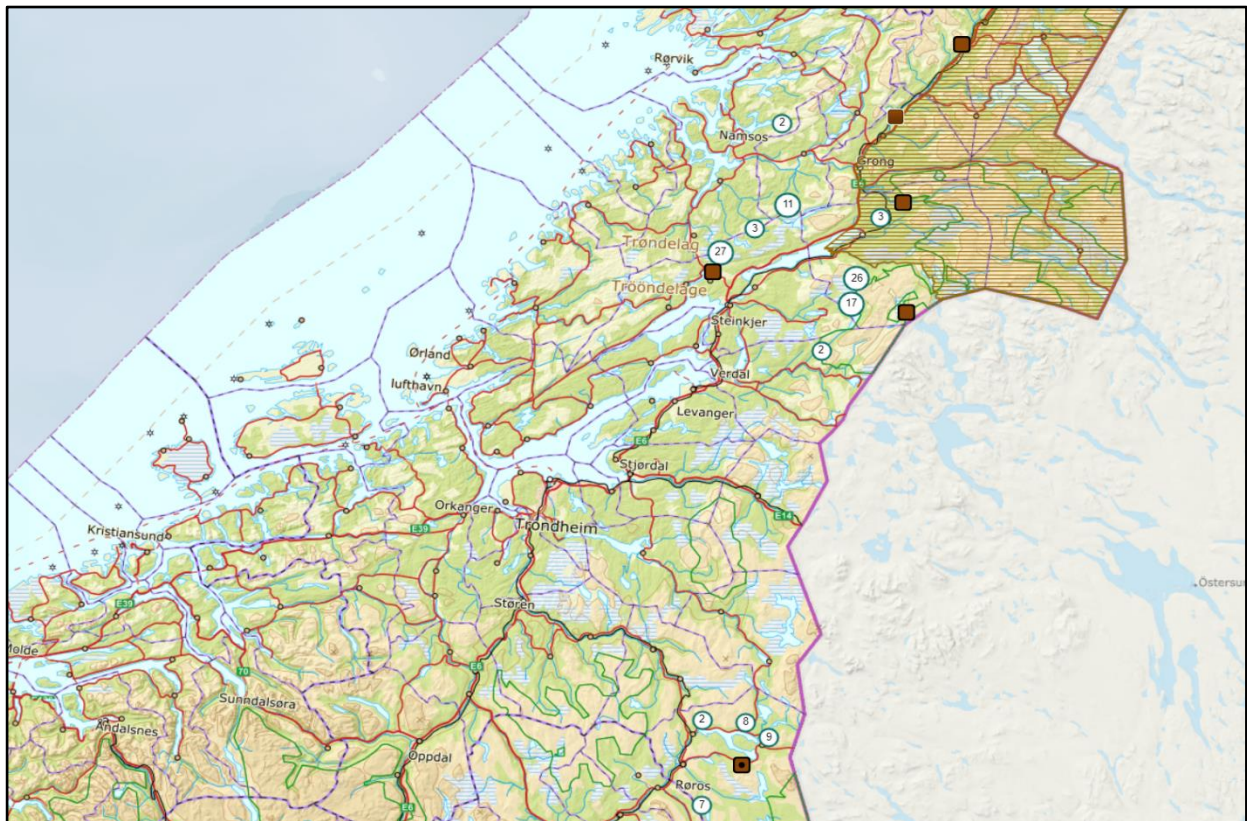
Antall beitedyr erstattet med skadevolder bjørn

Figur 20: Antall sau erstattet med skadevolder bjørn i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2021.

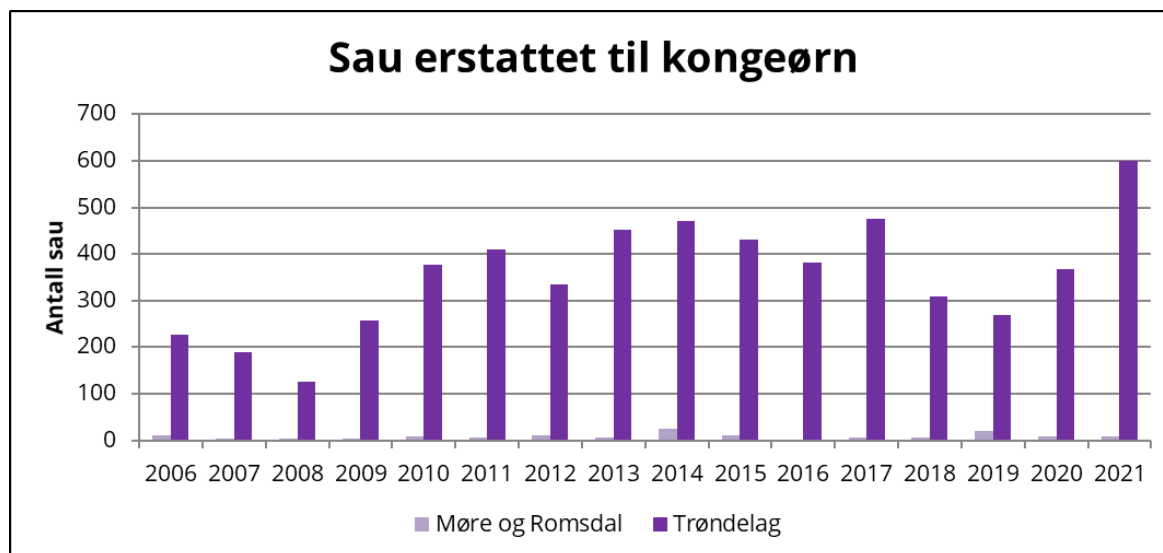

Figur 21: Antall tamrein erstattet med skadevolder bjørn i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2020/2021.

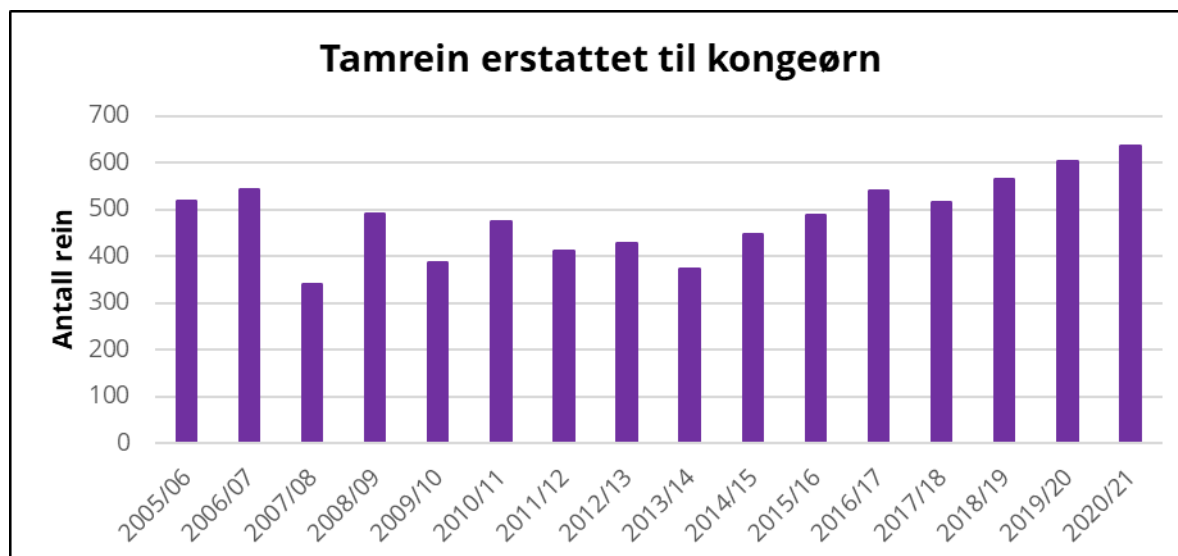

Figur 22: Kart over påviste skader av rein og sau til bjørn i perioden 01.01.2021 – 31.12.2021, totalt 123 skader, hvorav alle var sau. Skravert område er forvaltningsområdet for bjørn.

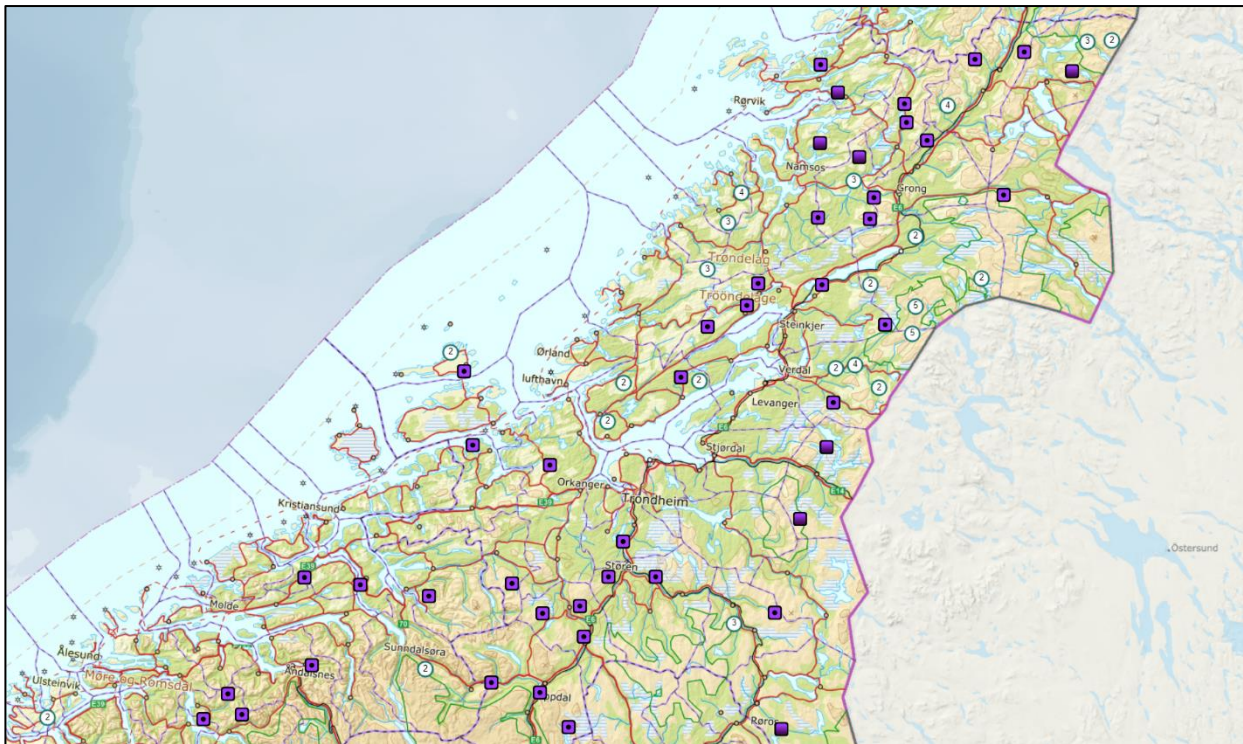
Antall beitedyr erstattet med skadevolder kongeørn

Figur 23: Antall sau erstattet med skadevolder kongeørn i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006– 2021.

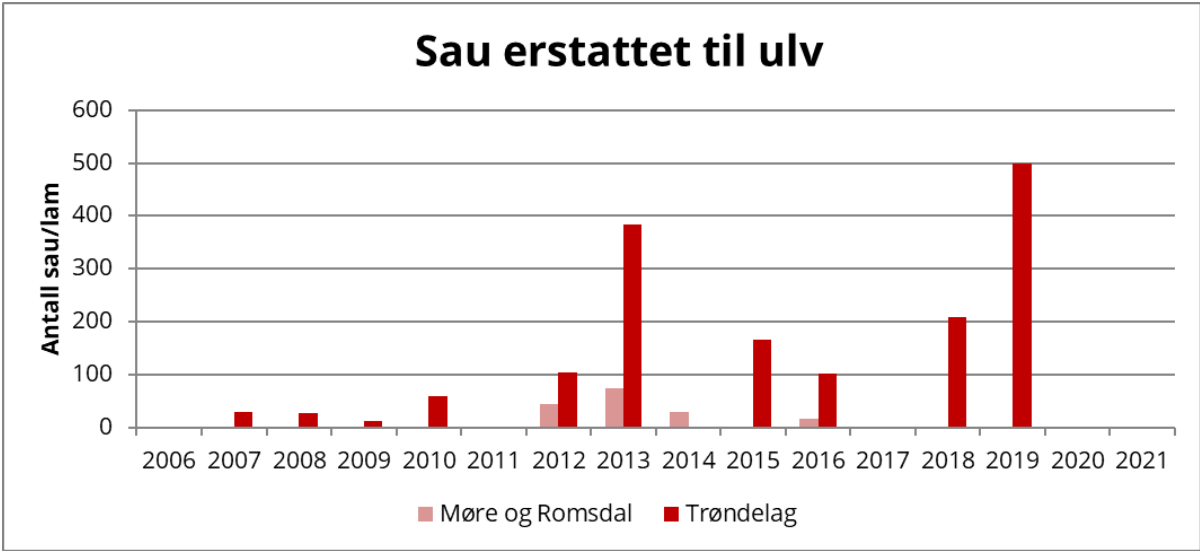

Figur 24: Antall tamrein erstattet med skadevolder kongeørn i Trøndelag i perioden 2005/2006 til 2020/2021.

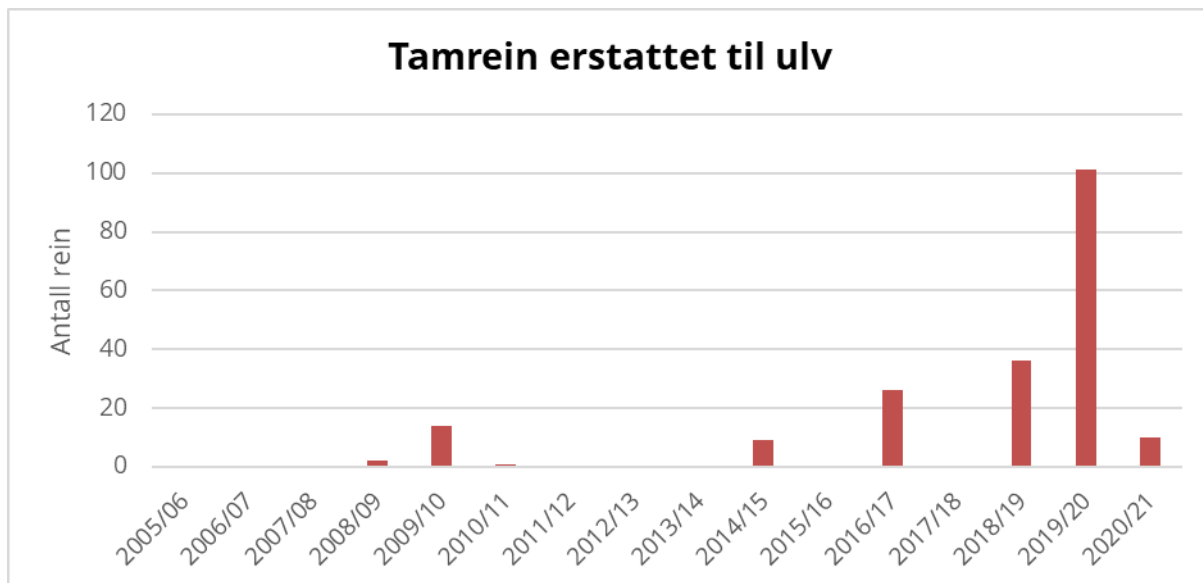

Figur 25: Kart over påviste skader av rein og sau til kongeørn i perioden 01.01.2021 – 31.12.2021. Totalt 104 skader, hvorav 62 sau og 42 rein.

Antall beitedyr erstattet med skadevolder ulv

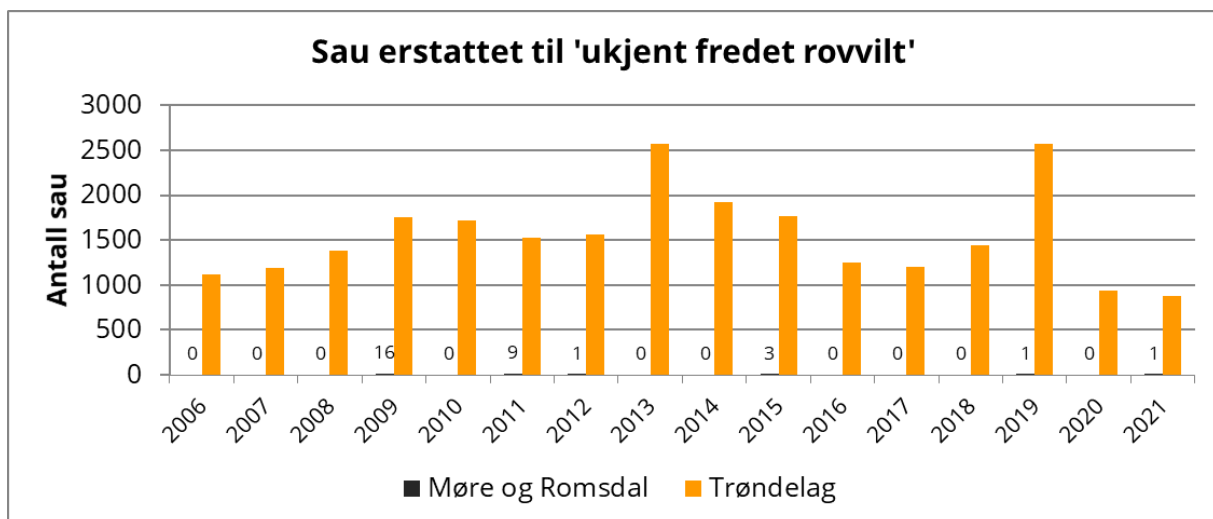
Figur 26: Antall sau erstattet med skadevolder ulv i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2021.

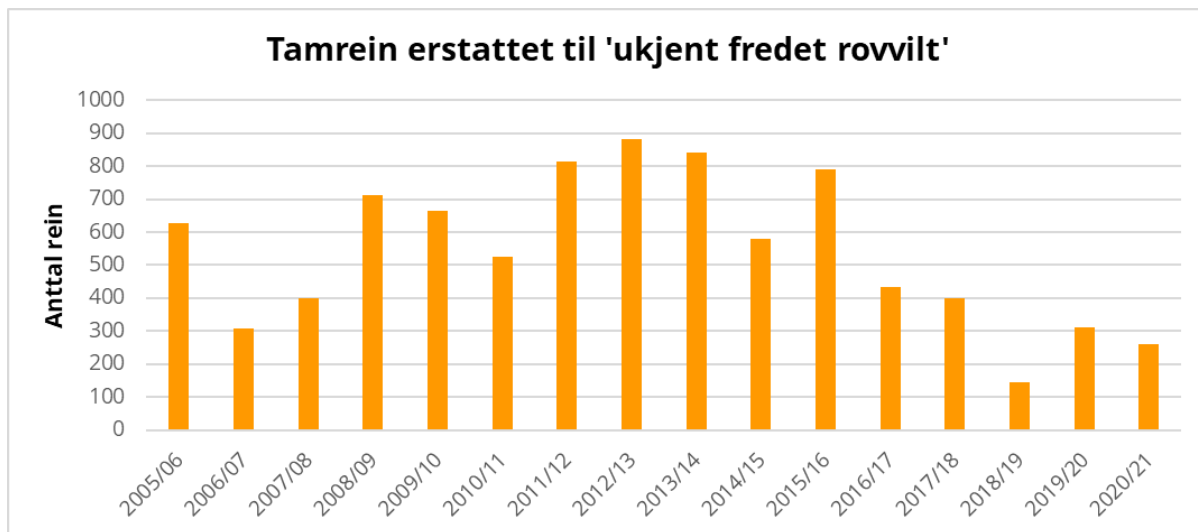
Figur 27: Antall tamrein erstattet med skadevolder ulv i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2020/2021.

Det er ingen påviste skader av ulv i region 6 i 2021.

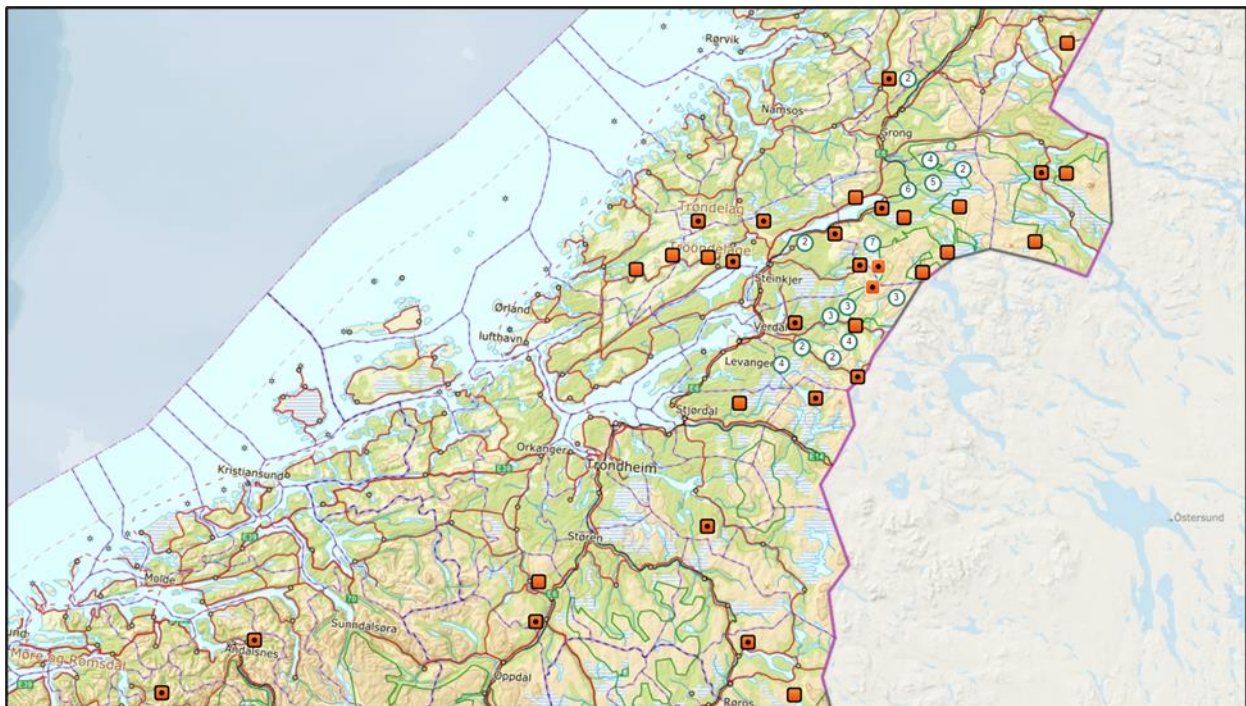
Antall beitedyr erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovvilt'

Figur 28: Antall sau erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovvilt' i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2021. Merk at siden det er så stort sprik i omfang mellom fylkene er antall sau i Møre og Romsdal oppgitt med siffer i figuren.

Figur 29: Antall tamrein erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rowilt' i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2020/21.

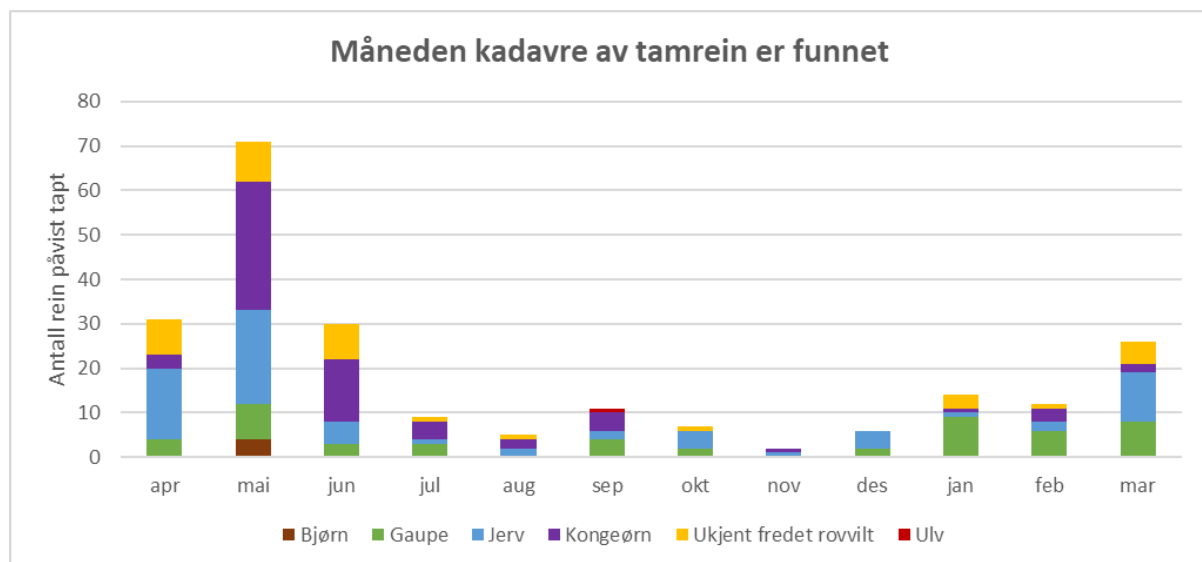
Figur 30: Kart viser påviste skader av rein og sau til 'ukjent fredet rowilt' i perioden 01.01.2021 – 31.12.2021. Totalt 82 skader, hvorav 52 sau og 30 rein.

Påviste skader

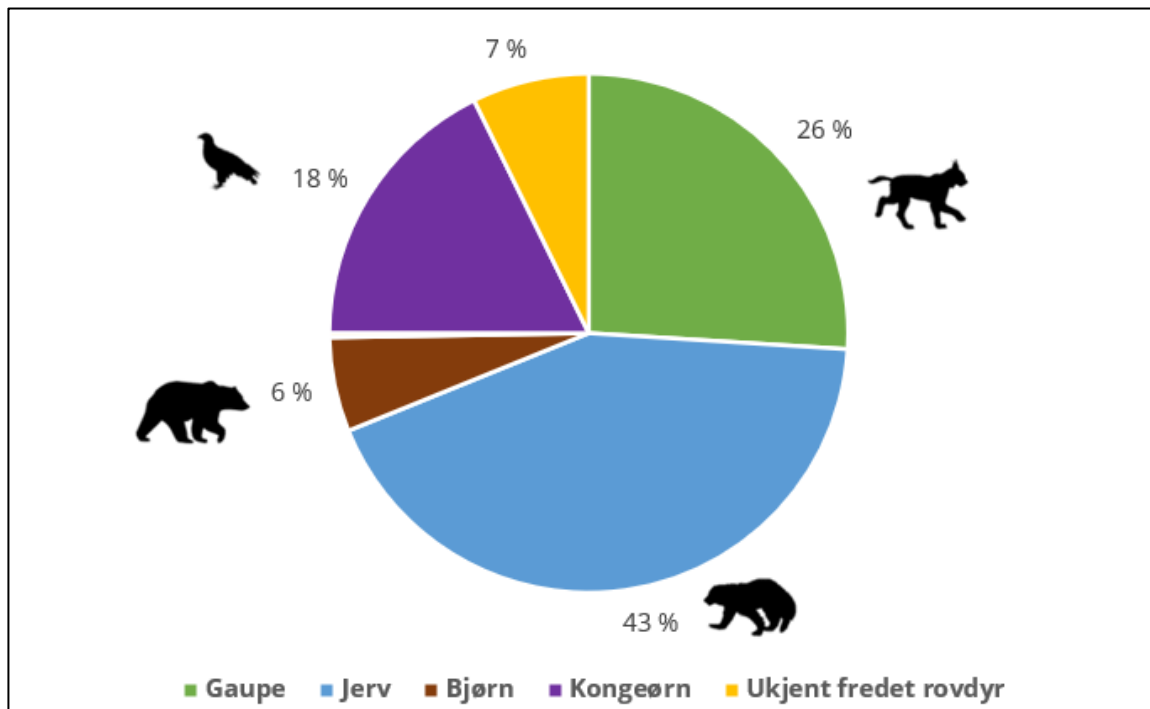
Tamrein

For reindriftsåret 2020/2021 ble 8055 tamrein meldt tapt til fredet rowilt. Det ble påvist i alt 225 rein drept av fredet rowilt, hvor flest tap er dokumentert i mai (figur 31). Jerv er den skadevolder som det er dokumentert mest tap til (figur 32) I tillegg er det påvist tap av rein til rødrev, ulykke og 'ikke rowilt', totalt 10stk. 108 tilfeller hadde ukjent grunn til tap.

Statsforvalteren i Trøndelag mottok 63 søknader og erstattet 3594 tamrein (45 % av omsøkt). Vi betalte ut 16.9 millioner kr for reindriftsåret 2020/2021.

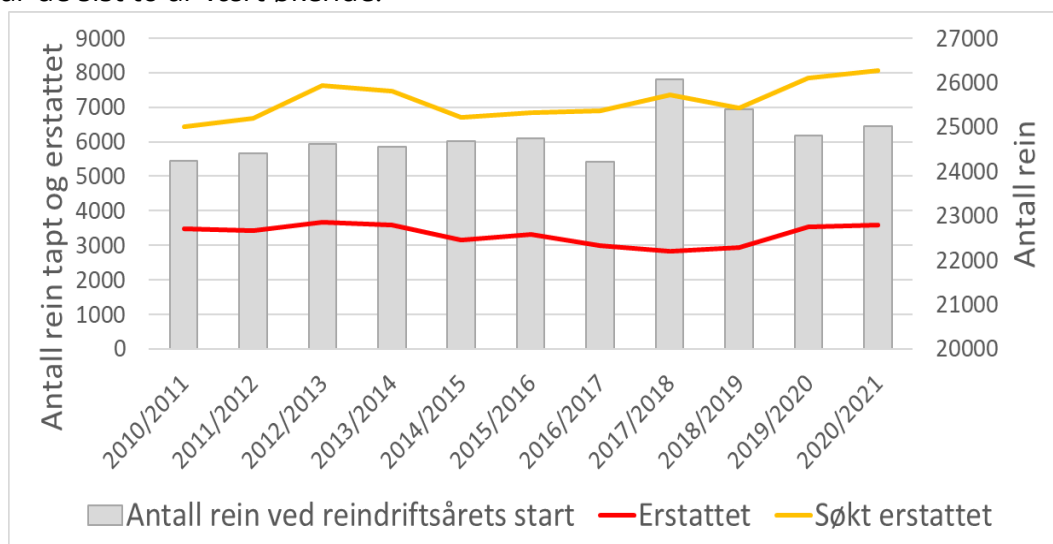

Figur 31: Oversikt over når kadaver av rein ble funnet i reindriftsesongen 2020/2021, samt skadevoldende art.

Figur 32: Viser fordeling av erstattede rein på skadevoldende art, reindriftsåret 2020/2021.

Antall tamrein i Trøndelag har vært relativt stabilt mellom 24000 til 25000 dyr i perioden 2010 til 2021 (figur 33). Antall dyr som søkes erstattet som tapt til fredet rovvilt har økt over tiårsperioden. Antall erstattede rein avtok noe i perioden 2012/2013 til 2017/2018, men har de sist to år vært økende.

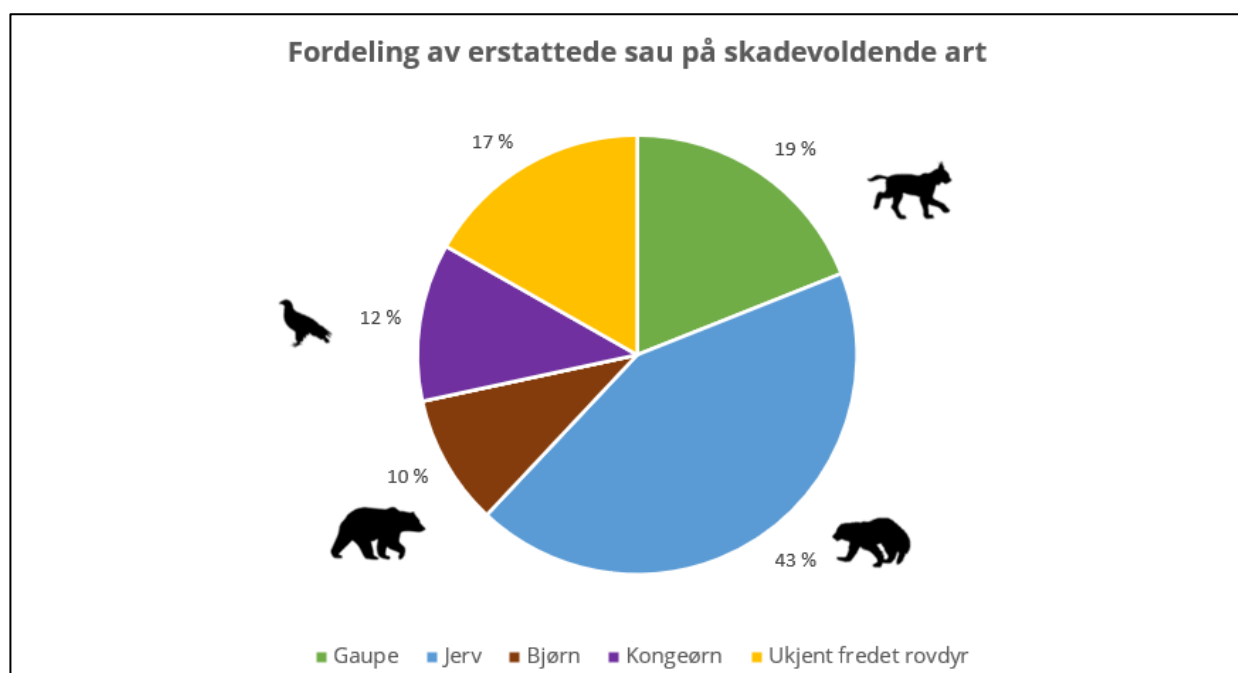
Figur 33: Utvikling i antall tamrein (ved reindriftsårets start) i Trøndelag de siste 10 år (grå blokk, se antall på høyre side av diagrammet), og antall tamrein søkt erstattet som tapt til

fredet rovvilt (gul linje) og antall tamrein erstattet (rød linje) i de samme årene (se antall på venstre side av diagrammet).

Sau

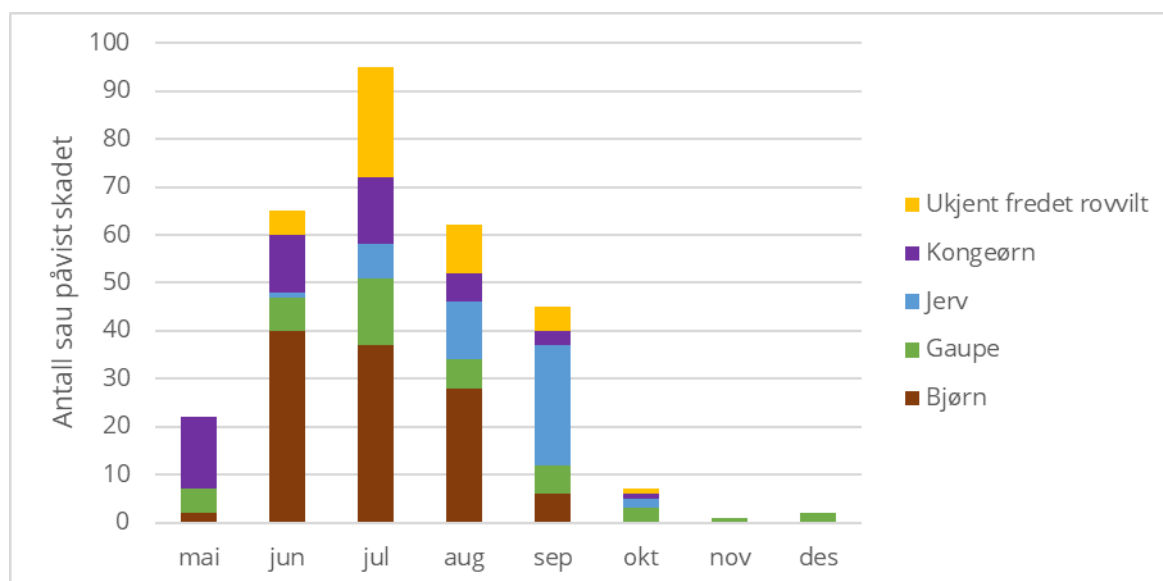
I beitesesongen 2021 ble 9658 sau og lam meldt tapt i region 6. Det ble påvist i alt 370 sau og lam drept av fredet rovvilt. Jerv er den skadevolder som det er dokumentert mest tap til (figur 34). I tillegg er det påvist tap av sau og lam til rødrev (1), hund (3) ulykke (22), sykdom (4) og 'ikke rovvilt' (86) og annet (5). 387 av dokumenterte tap hadde ukjent grunn til tap.

Statsforvalteren i Trøndelag og i Møre og Romsdal mottok totalt 317 søknader og erstattet 5256 sau og lam (54 % av omsøkt). Det ble betalt ut 13 549 528 kr i erstatning av sau og lam i 2021.

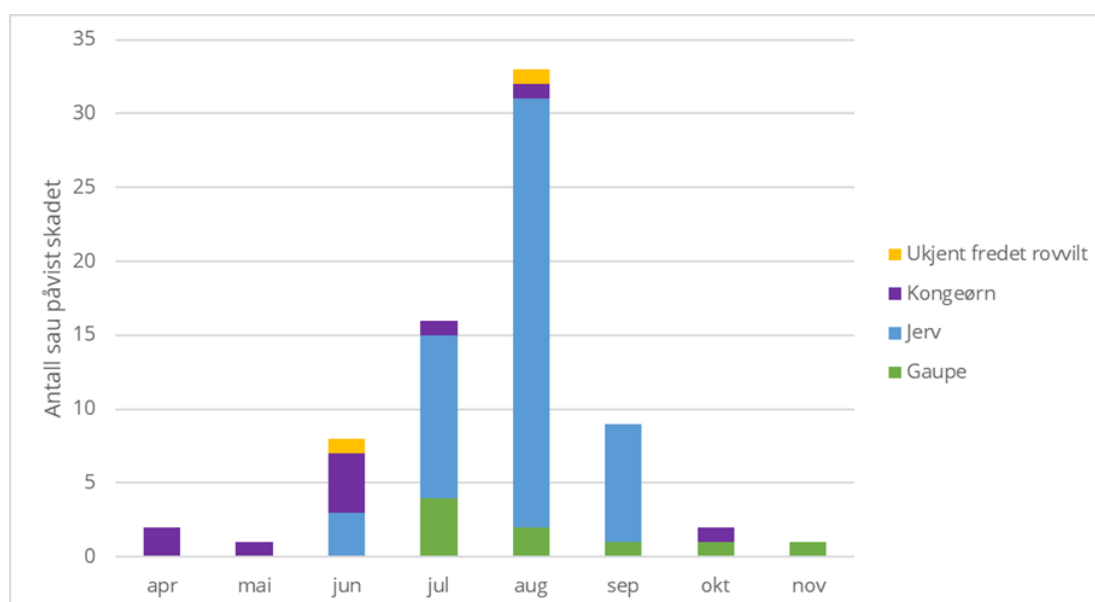
Figur 34: Viser fordeling av erstattede sau og lam på skadevoldende art i 2021 i region 6.

Trøndelag: I følge [organisert beitebruk](#) ble det i beitesesongen 2021 sluppet 184 118 sau og lam (mot 188 419 i 2020). Av disse ble totalt 2 485 sau (mot 2440 i 2020) og 9 124 lam (mot 9151 i 2020) meldt tapt (tapsprosent 3.59 %sau og 7.94 % lam). Blant de som søkte om rovvilterstatning var tap over normaltapp 1060 sau og 4267 lam denne beitesesongen. I Trøndelag ble 300 sau/lam påvist tapt til fredet rovvilt. Flest tap ble påvist i juli (figur 35).

Figur 35: Påviste sau og lam drept av fredet rowilt 2021 i Trøndelag.

Møre og Romsdal: I følge organisert beitebruk ble det i beitesesongen 2021 sluppet 85 566 sau og lam (mot 87 019 i 2020). Av disse ble totalt 922 sau (mot 930 i 2019) og 4 647 lam (mot 4342 i 2020) meldt tapt (tapsprosent 2.71 % sau og 9.01 % lam). Blant de som søkte om rowilterstatning var tap over normaltap 73 sau og 1009 lam denne beitesesongen. I Møre og Romsdal ble 72 sau/lam påvist tapt til fredet rowilt. August er måneden det er påvist med tap (figur 36).

Figur 36: Påviste sau og lam drept av fredet rowilt 2021 i Møre og Romsdal

